

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 840 Lej.

Fél évre ... 420 Lej.

Negyed évre ... 210 Lej.

Havonta ... 70 Lej.

Hirdetések díjszabás szerin.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Haldokló szüret

Csunya, őszi eső szakad már hetek óta. Gyilkos ereje van most ennek az istenáldásnak. Érezzük a csapást és érzik sokan, ezrek s ezrek, egzisztenciák számtalanjai, végig az Arad-Hegyalja láncolatán. Hegyi lakások és megbírt szüreti reménységek felé bus és vészjósló fájdalommal sikolt oda a véget nem érő eső, ami szürkévá teszi a máskor ragyogó égdotot és mély, hosszú fájdalmat éget a szőlősgazdák lelkébe. Mert az eső ma nem egyéb, mint temetés. Temeti a gazdák reménységét. És ez a temetés elhantolja egyben a mi gazdag országunk egyik legbőségesebb gazdasági erőforrását. A megnagyobbodott Románia gazdag ország. Gazdag, mert mérhetetlen kincseket rejt magában bércecs Erdély tátongó földgyomra. Itt a határmentén, ahol az ország, a határvámállomások sorompóinál, nap mint nap leadja a névjegyet a Nyugatnak, itt kincsek fekszenek és drága, megmérhetetlen, országos értékek érnek életre a venyigéken. Azon a hosszú hegyláncolaton, ahol Arad karsu, tovasikló motorvasutat teremtett, a pupos hegyoldalak kora tavasztól a kemény tél késő derekáig, szorgos munkás kezeket látnak, akik dolgozzák a földet, munkálják az ország itt fekvő értékeit.

Sokan, ezrek és ezrek, egzisztenciák számtalanjai, az ország derék polgárai, munkás, dolgozó erősségei, félve bujnak össze szorongó érzésekkel: az idei szüret előtt. Julius még adott némi reményt. Ebben a kánikulai hónapban még úgy érezhették, lelküket, minden munkaerejüket a szőlőnek szentelő emberek, hogy meghozza a szüretre beérő szőlő a hatalmas munka, a viszonyok folytán fölnövekedett munkabérek valamicske ellenértékét is.

De augusztus és szeptember már kegyetlen. Ezek már esőt és átkot ontanak. Megmutatták a természet kegyetlen erejét, amelylyel szembeszállni a mi akaratunk, a mi erőnk, a mi munkánk véges és ijedősen tehetetlen. A szőlővenyigéken haldoklik a füf. Nincs erő a mi szembeszálljon a természettel.

Vaskos aktacsomók fekszenek a miniszterek asztalán és komoly jelentéseket néz át hivatalában naponta vármegyei prefektusa. De a fontos államérdekek, az országos gondok mellett, nem surranhat el észrevétlenül az arad-hegyaljai szőlősgazdák súlyos problémája sem. Kimondjuk nyíltan, sokezer hegyaljai szőlősgazda elfojtott panaszát tolmácsolva,

Aki kezdte! — Világostól Trianonig. — Baráth Olga bátyja öngyilkos lett. — Zár alá vett tojásraktár. — Mária királyné cigánya Aradon. — Néhány őszinte szó a zárórarendeletről. — Dr. Angel István a vízmizériákról. — Enyhült a bolgár-szerb feszültség. — Lesz-e rádió Aradon?

hogy sürgős és halaszthatatlan szükség van az állami segítségre. A hegyaljai szőlősgazdák munkájának és anyagi befektetésének verejtéke: a bor. Ez a bor azonban mostohagyerek Európa piacán. A vámsorompó nem enged be a román szőlősgazdák termékeit. Nyugati szomszédaink, a külföld hatalmas fogyasztótömegei nem kaphatnak román bort, mert elzárja azt előlük országaik kormányának intézkedése. Sürgős és számunkra előnyös gazdasági szerződések megkötésével lehetővé kell tenni ezeknek a beviteli illetékeknek redukálását. Ez a kormány feladata és erről kell sürgősen referálni a kormányhatalom vidéki exponenseinek is. A hegyaljai bor Lengyelországba való bevitelének megkönnyítéséről tárgyalnak az illetékesek. A régi Galicia nagy fogyasztó volt és csak örömmel üdvözölhetjük ezt az akciót, ha sikeresen életbe lép. A szőlősgazdák remélnék koránnyak jóakaratóiban és megőrtésé-

ben. De egyetlen tartalékuk, ma már pincéikben a tavalyi termés eredménye: az óbor. Ezt nem verte el az eső, ez megmaradt sovány vigasznak, tartaléknak, a reménytelenségek idejére. Erre a tartalékra vigyázni kell.

Az eső közben szakadatlan részvétlenséggel gyilkolja az Életet, a termésbe szökkenő áldást, temeti a meleget, az áldáshozó napfényt, de temetője egyben a Hegyalja szőlőgazdaságának. A kormányhatalomnak nem szabad engednie, hogy szorgos polgárainak munkája kárba vesszen és ne találjon pótlást a külföld exportlehetőségeiben. A szőlősgazdák pedig szintén nem állhatnak tétlenül a sirhant előtt, észbe kell, hogy kapjanak, őrizniük kell az októberi érésig azokat a tartalékokat, amik rendelkezésükre állnak. Szeretnők himni, hogy a szeptemberre virradó október nem az eső, hanem az életet fakasztó meleg szüretje és szőlősgazdánk reményeinek valóra válása lesz.

Ellentét Anglia és Törökország között.

A Mosszul-kérdés megoldását elhalasztotta a Népszövetség.

(Genf, szeptember 5.) A Népszövetség tanácsa mai ülésén folytatta a Mosszul-ügy vitáját. Tevfik török külügyminiszter az angol gyarmatügyi miniszter szavaira reflektált és kijelentette, hogy kormánya nevében nem járulhat hozzá a török kisebbségi ügyek megvitatásához. Ameri, Anglia delegátusa megállapította, hogy a szakértőbizottság jelentése szerint Mosszul Irak-hoz kell csatolni, mert évszázadok óta nem a törökök, hanem a kurdok uralma alatt állott. A lakosságnak pedig csak három százaléka török. Mosszul kereskedelmi és gazdasági érdekei pedig kizárólag Bagdad felé irányulnak és az iraki nemzetgyűlés is óhajtja az angol mandátum meghosszabbítását. Ennek az országnak a fejlődése érdekében Anglia nagy áldozatokat hozott, amelyekért honoráriumot kíván. Tevlik külügyminiszter kijelentette, hogy semmiféle kompromisszumot nem fo-

gadtak el, mert ilyen dologba kormánya nem egyezhet bele. Ha a Népszövetség fenn akarja tartani Kelet békéjét, akkor respektálni köteles a török álláspontot. Ameri újra való felszólalásában is kijelentette, hogy az angol kormány sem hajlandó több koncessziót adni ebben az ügyben. A Népszövetség tanácsa végül is időnyerés céljából elhatározta, hogy a helyszinre új bizottságot küld ki, amely a következő ülészakon terjeszti be jelentését. Londoni jelentés szerint a biztonsági szerződés londoni szakértői ma elutaztak Genfba, hogy tárgyalásai eredményeit az ott tartózkodó külügyminiszterek elé terjesszék.

A Népszövetség főbizottsága is ülést tartott, hogy Smithnek, Magyarország népszövetségi főbiztosának jelentését letűrgyalják. Walkó Lajos magyar kereskedelmi miniszter a jelentéssel kapcsolatosan nagy beszédet mondott és különösen arra mutatott rá, hogy

a magyar költségvetés a június harmadiki zárlat szerint, föbbletet mutat ki, holott népszövetségi szakértő dolgozta ki a szanalási tervet és ebben az időpontban még ő is hiánnyal számolt.

Magyarok és szászok a cluji mezőgazdasági kamara megnyitására.

(Cluji tudósítónk telefonjelentése.) A mezőgazdasági kamara ma tartotta alakuló gyűlését. Petrescu törvényszéki elnök megnyitotta a beszéde után Bejanu esperes, szenátor röviden üdvözölte a mezőgazdasági kamara tagjait. Muresan prefektus szólalt fel ezután és kérte a tagokat, hogy megértő munkásságukkal szolgálják a köz javát. A három magyar tag felé fordulva, egységes munkára szólította fel őket. Bejanu esperes isten áldását kérte a kamara munkásságára, amely után megkezdődött a vezetőség választása. Elnök Flohr gazdasági főfelügyelő lett, alelnökök a következőket választották meg: Bejanu esperes és Török Bálint az Erdélyi Gazdasági egyesület főtitkára. Ezután Török emelkedett szólarra, megköszönte a bizalmat és kérte, az elnökséget, hogy a magyarság számának megfelelően biztosítson nekik képviselést a végrehajtó bizottságban. Flohr elnök kijelentette, hogy a kisebbségek képviselőjeként Scheiner nevű szász gazdaszt választották meg. Így a magyarság kérelmének nem tehet eleget. Igéretet tett arra nézve, hogy ha a tekei járást, amely Scheinert megválasztotta, Marostorda megyéhez csatolják, akkor honorálja a magyarság kérelmét.

Egerben megint megmozdult a föld

Budapestről írják lapunknak: Egerben a tegnapi mára virradó éjszakán ismét pillanatokig tartó földrengés volt. Férfiak, nők s gyermekek hiányos öltözékben rohantak ki az uccákra s a pánikot növelte az a körülmény, hogy rémhírek terjedtek el, amelyek borzalmas pusztításról beszéltek. Kiderült, hogy a földrengés az egész város területén és környékén három-négy pillanatig tartott csak és kevés kárt okozott. Egyes helyeken kőmenyek omlottak össze és több házról a vakolat hullott le. A mai földrengés azonban méreteiben meg sem közelítette a tavalyit. Megállapítást nyert, hogy a földrengés centruma a város közepén volt és spektionikus volt a jellege. Több geologus utazott Egerbe, hogy felülvizsgálja a meiszérlődő földrengések okát.

Világostól Trianonig.

Pethő Sándor történetíró és publicista ilyen címen könyvet írt a magyarság utolsó 75 esztendejéről. Ragyogó stílisművészet és történelmi mélyenlátás jellemzi az egész művet, melyet bővebben alant ismertetünk:

Az egyéniség bélyegét hordja magán Pethő Sándor történelmi munkája. Ez az, ami a legmélyebb hatást kelti. Ha okfejtésében, ítéleteiben, lélektani fejtegetéseiben néha erősen érezhető is bizonyos elfogultság politikai és szociológiai felfogásában, az objektivitás hiánya itt sem bántó. Nem oknyomozó, kézikönyvszerző összefoglalás akar lenni műve, hanem szemle az utolsó hetvenöt esztendő fejlődésének legfontosabb fázisain és állomásain.

Hat fejezetbe tagozódik Pethő könyve. Az első rövid, összefoglaló vázlata a magyarság élet-történetének 1849-ig. Ebbe a fejezetbe gyökerezített mindazt, amit később az események és cselekmények megítélésében alapul vesz. A következő két fejezet felel meg Magyarország helyzetét a császári monarchiában Világostól egészen a kiegyezésig, valamint a hármasszövetségben, egész a milleniumig s behatóan foglalkozik az ezután keletkezett válságokkal egyrészt magában a monarchiában, másrészt a kiegyezési mű körül. Ezekben a fejezetekben sorra felvonnak a politikusok és a politikai esemé-

nyek, amelyeknek szenvedő társai és részesei voltak. Tisza Kálmántól Tisza Istvánig a változó kormányok és pártok kluzdelmei, a parlamenti harcok, azok háttéré, okai és következményei. — mind eleven, létkető képekben vonulnak el újra szemünk előtt.

Legaktuálisabb, egyben legizgalmasabb fejezete Pethő művének az, amelyben a monarchia s abban Magyarország helyzetét tárja fel a világháború előestéjén. Már előzőleg megvilágította a válságot, amellyel a monarchia küzd egy a Lajtán túl, mint azon innen. Ebben az új fejezetben azokat a kísérleteket vázolja, melyek a monarchia megmentésére történtek. — Pethő konstatálja, hogy a történetírásnak nincs módjában például végső verdiktumot mondani Ferenc Ferdinánd eszméiről, miután sohasem jutottak el a megvalósítás stádiumáig.

Az általános hanyatlásnak és szellemi eltompulásnak a korszakában a magyar politika két vezéregyéniségének céljai és törekvései ragadják meg a szerző figyelmét: a Tisza Istváné és az Andrássy Gyuláé. Kiemeli Pethő, hogy, mindketten, bár más utakon és más eszközökkel, ugyanazt a célt szolgálták. Kiemeli ezután a két államférfi közt kifejlődött két évtizedes és óhatatlanul személyeskedésig elfajult páros viadalt. Pethő maga is elismeri, hogy „nem érkezett el az idők teljessége ahhoz”, hogy megvizsgáljuk és lemérjük ezt a viadalt és mégis bizonyos élesség érzik jellemzésében Tisza

politikájával szemben, az Andrássy javára. Holott az ellentét a két politikusként karakteréből s temperamentumából fakadt. Tisza az akarat és cselekvés férfivolt; Andrássy kontemplatív és heritáló természet. Tisza az adott helyzetek szerint cselekedni volt kénytelen s cselekedett; Andrássy okoskodott, mérlegelt, habozott s utólag kritizált. Lapokat kellene idéznünk Pethő könyvéből, hogy e két államférfi antagónizmusát az ő jellemzésében ismertessük, de terünk szűk volta mértéktartást szab írásunknak. Az első ellentétek adták meg — írja Pethő — azoknak a bajviadaloknak a történelmi hátterét, amelyek rövid fegyverszünetekkel 1904-től 1918-ig folytak a két irányzat s a két férfiú közt. S aztán éienk tollal ecseteli az ellenzék nemzeti küzdelmét a vezényszóért, a darabont-korszakot, a koalíció uralmát, annak válságát a választójog, a katonai kérdés és az önálló bank körül, a koalíció bukását és az ő-hatványos párt restaurálását, a munkapárt győzelmével. Históriai szemmel látja és vázolja a monarchia külpolitikai helyzetét, mely Bosznia annexiójára vezetett, majd foglalkozik a katonai javaslatok körül fellángolt új harccal, az obstrukció elszigetelésére irányuló törekvésekkel, a Lukács—Désy-pörrel. Tisza második kormányelnökségével s megvilágítja az okokat, amelyek a központi szövetség diplomáciai vereségét okozták. Vázolja Tisza tárgyalásait a román komitéval, kitér a balkán háborúra s végül a szerajevói merénnyel, végzi

ezt a fejezetet. Pethő a fejezet vége felé a magyar történelmi pártok hibáira mutat rá. Hibáztatja Tiszát, hogy nem törekedett kibékíteni a magyar ellenzéki pártokat, de azt is megállapítja, hogy „a pártok vezérei, kivétel nélkül, történelmi hivatásuk színvonalá alatt maradtak, amikor nem tették kölcsönös engedékenység és tranzakció árán lehetővé a pártközi békét s a küszöbön álló nagy háborúban a nemzet erőfeszítésének erkölcsi maximumát.”

Az utolsó fejezet a világháborúval. Közép-Európa felbomlásával s a történelmi Magyarország összeomlásával foglalkozik. Ennek a fejezetnek bővebb ismertetését annál inkább mellőzhetjük, mert az események még élénk emlékezetünkben vannak, a kritika pedig, amelyet Pethő hozzáfűz, nagyon érvényes és merőben egyoldalú. Ezekben a súlyos kérdésekben csak majd sokkal később, a messzi távlatból fog a majdani történetíró tárgyilagos kritikát mondhatni.

A Cadum Kenőcs a kiütéseket eltünteti

A Cadum-kenőcs a kiütéseket azonnal és eltünteti, egészséges, sima bőrt csinál. A bőrbajokból származó szenvedéseket el lehet kerülni, ha idejében használjuk ezt a csodálatos gyógyszert. Régtől végeztet a viszketőseggel, a bőr minden zajánát vagy gyuladást enyhíti és gyógyítja. A Cadum-kenőcs fenséges az egzéma, furunkulózis, orban, pih, gyuladás, kiütés, reszelés, kez, hemoroidok, fekély, var, kopaszág, csipések ellen. Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban. Nagyban: Standard drogériában, Bueurest. 8972

TARCA

A modern testkultúra irányairól.

Írta: Patáki Béláné, középiskolai testnevelési tanárnő.

A testképzés világszerte, nálunk nem is sejtett arányokban terjed. A modern testképzés-mozgalom megindulása előtt a német, majd a svéd torna volt elterjedve. A két irány között a főkülönbség, hogy a német torna vezető szempontjánál a katonai drillt tekintette, míg a svéd fiziológiai szempontból indult ki. A svéd torna volt az első, amely a nemek tornája között különbséget tett.

Az amerikai nők már körülbelül 50 évvel ezelőtt a férfiaktól eltérően tornáztak. Az impulzust erre Francois Delsarte adta, ki Párisban az ének és drámai művészet tanára volt. Hivatása kényszerítette a testi szépség és az esztétikus mozgás törvényeinek kutatására. Tanítása eredményeit tanítványja Genevieve Stebbins Amerikában a svéd gimnasztikával való ügyes összeházasítással a gyakorlati élet számára használhatóvá tette. Ez a ritka energiájú nő a delsarti állítások igazságát előbb saját magán próbálta ki. Évekig napi 6 órán át gyakorolta minden izmát és csodálatos eredményt ért el teste tökéletesítésében, hogy Amerika minden vidékéről a legkülönbözőbb kora nők

özönlöttek newyorki iskolájába. A Delsart-Stebbins rendszer a modern testképzés kutforrásává lett. Ebből az iskolából kerültek ki Hade Kallmayer és dr. Bess Mensendieck. Kallmayer gyakorlati csak egy bizonyos nőtípus lágy, kerek vonalainak valók, míg az orvos Bess Mensendieck a nő testnevelési rendszerét alapította meg. Szellemet és testet fegyelmező gyakorlatainak egy része erősíti azokat a szerveket, melyek a sok járástól vagy üléstől szenvednek. Előírja, hogyan kell járni a nőnek és megmutatja, hogy a felső és alsó test helyes súlyelosztásával a gyenge lábak hogyan tehetnek szert nagyobb kitartásra. Megtanít a mindenkor legalkalmasabb izomcsoport mozgásba hozására. Gyakorlatai az én kipróbálásaim szerint is a kis gyermek-kortól az idősebb korig művelhetőek. A háború beálltával Mensendieck visszamenni kényszerült Newyorkba, 1922-ben tért vissza Európába. Meglepetésére rendszerét távollétében annyira elterjedtették, hogy az 1922-ben Berlinben bemutatott gyakorlataira nem is mert rá, 1923-ban megjelent művében felháborodva írja: „A legkomolyabban tiltakozom az ellen, hogy egyszerű vonalakban tartott szisztémámat mindenféle nem konstruktív stukkaturdiszítással teleaggassák. Az emberi test mechanizmusának semmi köze az újkori divatholonságokhoz.”

Jacques Dalcroze eredeti alkotott a mozgások arányossága

iránti érzék fejlesztésében. Metódusának lényege, hogy a hangjegyek értékét lépésekkel és mozdulatokkal realizálta. Ennek azonban főként zenei eredménye van. Gimnasztikai hatása nem jelentős. Ezt ő maga is belátta s ezért kiegészítőül előbb a svéd, majd a Mensendieck szisztémát vezette be a helleraui képzőintézetben, ahogy azt 2 évvel ezelőtt ottlétemkor magam is láttam. A helleraui iskola e nyáron a Bécs melletti Laxenburgba került, mert ma már hiányzanak Hellerauban fejlődésének biztosítékai.

Dr. Rudolf Bode, ki Münchenben a kifejező gimnasztikát tanítja, vetette fel a modern testképzéssel hivatásos foglalkozókat most legjobban érdeklő mozgás-problémát: az izmok feszülésének ritmusát. Magam láttam egyik kurzusán midőn egy kezdő nőven dékének kezéhez az övével csak közeledve, az önkénytelen, saját akaratától függetlenül felkapta a magáét. Entspannungsübungenivel eléri, hogy csak akaratunktól függő mozgásokat végzünk.

Bode kifejező gimnasztikájával pl. a mozgásélet szabadságát kívánja kifejleszteni. Németországban Bode ma a legkeresettebb mester. Erőfelfejtésre beállított munkamozdulatai az ipari köröket is érdeklik, amint a jeni Volks-hausban bemutatott munkamozdulataiból láttam.

A plasztikus tánc, ahogy azt Loie Fuller és növendéke, Duncan

kezdeményezte, ha kellő izléssel párosul, a szemnek kellemes pillanatképeket nyújt, de nem eszköz a mindennapi élet számára szóló általános testképzéshez. Mensendieck keményen kikélt a mozgástechnikailag elvont klasszikus tánc ellen és én 15 évi testnevelési pedagógiai tapasztalataim alapján teljesen azonosítom magam felfogásával. Gyakorlatai egy részét pár éves fiuknál is alkalmaztam, mely eljárásom helyességét igazolja most a „Deutsche Hochschule für Leibesübungen”, ahol az idei nyári szemeszteren fiuk számára először nyitottak Mensendieck-kurzusokat.

Az élet szempontjából csak azok a mozgások fontosak, amelyek az életfunkciókat végzik. Azért, üdvös, ha fiatal leányaink megismerik testük tökéletesítésének lehetőségeit és módjait s hogy formáik egyedül mindennapi mozgásaik eredményeképpen alakulnak ki. Jó, ha tudják, hogy testük formája a legfőbb tényező, mely megszabja, hogy testük normálisan működik-e vagy zavarokkal küzdve.

A testkultúra sokfelé ágazdása következtében a laikus, természetesen nehezen tájékozódik, ha azonban a testképzés nálunk is nagyobb méreteket fog ölteni, saját testének nevelésével mindenki meg fogja találni a céljainak s temperamentumának megfelelő testnevelési módszert.

Aki kezdte! . . .

Egyéni reflexiók mások hadakozásához.

„Néha, néha visszatérnek a tavaszi álmok”, ebben a szentimentális mondatban, ebben az operett-szerű szövegben, valahogy benne bujkál a most kirobant aradi sajtókappany lélektani története. Visszatértek Tiszti Lajos, Kaszab, Sulik Kálmán, Károly József régi harcai és amikor ezekkel a harcokkal összevetjük a mienséget, a mai, le lehet szögezni, hogy nincs semmi új a nap alatt, akkor is személyeken, újságírókon, egzisztenciákon keresztül tört fel a lapok háborúja, akkor is az volt a főcél, rámutatni melyik lap tévedt többet és többször, holott már akkor is tudtuk annak az igazságát, hogy „errare humanum est”. E forró lélekzetű napokban, amikor talán mindkét szerkesztőség egyformán mozgósítja érveit egymás ellen, egyformán gyűjti hadirüsztingjét a másik megkisebbitésére, vagy a másik megszégyenítésére, mi bennünk, ennek a lapnak az embereiben egyetlen kristályos bizonyosságként csillan föl az a tény: hogy nem mi kezdünk.

Ha már most lélektani motívumokat keresünk, nem magunkban, hanem a közönségben: hogy fogadja mindezt, hogy türi, vagy türi el, tetszik-e neki vagy nem: akkor kétségtelenül arra vezetünk az árnyék, aki kezdte. Aki kezdte, legyen az kávéházi asszonyi affér, táncelkerési illetlenség, becsületbevágó párbajvágás, országoknak szóló hadüzenet, vagy magánemberek elé dobott narancs héj, amin elcsuszhatnak: aki kezdte, az a krakéler!

Ha messziről, az újságolvasó szemüvegén keresztül kísérjük kritikával az eddig lezajlott eseményeket és mi ezen a szemüvegen akkor is nézni tudunk, ha körötünk mindenki elvakult — akkor megállapíthatjuk, hogy mindig a támadó álláspontja, hadművelete, tüzhányása és kigyót, békát kiabálása antipatikussabb, mint az, aki magára kényszerült erőszakolni a defenzív páncélját. Mi magunkra öltöttük ezt a páncélt, erről a páncélról leperreg a dum-dum golyó, akkor is, ha a magánélet ellen van megtöltve, amelyet elvi harcokban lapnak lap ellen indított háborújában kitergetni, szétnyitni, fölfedni annyi, mint egy másnak címzett levél fölbontása; de akkor is leperregnek rólunk ezek a golyók, ha belső életünk céltáblán kívül áll és csak közéleti működésünket, közéleti tett szolgáltatunkat, becsületes újságírásunkat veszik kritikai bonckés alá. Az, aki eldobta a kockát, elfelejtette, hogy magának annyi árt, mint amennyit nem árthat másnak. Elfelejtette, hogy az újságíró mesterség komolyságát, tiszteletteljes misztérióját, a közéleti események fölött való ítéletmondási lehetőségét becsüli le, akadályozza meg, diszkreditálja, teheti tönkre. Aki kezdte, arra szálljon vissza ennek a harcnak minden ódioma, aki kezret dobott, az viselje el annak a súlyos felelősségnek a tudatát, amely ezt a mesterséget komoly-

talannak és méltatlannak tüntetheti fel. Aki belekényszerített, belekergetett, behajszolt a küzdelembe, az vessen magára, ha őt is hajtják és órá fognak ujjal mutatni az uccán. Amikor esztendő hosszú sajtóbékéjét akár egy újságíró egzisztenciáján keresztül, akár eszmei differenciákon át egy orgánnum fölszakítja, akkor nem lehet bünyös az, akit védekezésre kényszerítenek, vagy aki ellentámadásba megy. Nagy ur a kényszer, sokszor el kell vetni érte még a józólést is, a hang nemességét, a modor finomságát, árekszerű tónusba kerget bele és gyakorta együtt jár mindannak a megtaga-

dásával, ami a kényszer föllépése pillanatáig szent volt és sérthetetlen.

Aki kezdte, azé az ódium. Aki kényszerített, hajszolt, aki egy közömbös állásból kilökte előőrséit verekedésre és amikor az előőrsök megsebesültek, még csak tapaszt se adott a sebeikre, aki védekezésre, vagy ellentámadásra sorakoztatja föl a munka béke-készséges embereit: az a hünös.

Néha-néha visszatérnek a tavaszi álmok . . . Mi nem akartuk ezt a visszatérést. A mi közönségünk ezt tőlünk nem szokta meg, nem magunkért fáj, akik másnak is, magunknak is elég erősek vagyunk, hanem azokért fáj, akik ezt végignézni kénytelenek.

Fekete Tivadar.

Enyhült a bolgár-szerb feszültség

Belgrádból jelentik: Az a feszültség, amely az utóbbi napokban Jugoszlávia és Bulgária között észlelhető volt, némileg enyhült Kalfov bolgár külügyminiszter konciliáns nyilatkozata révén. Kalfov hivatalosan kijelentette, hogy minden erejével azon lesz, hogy a bolgár bandák jugoszláv területre való betörését megakadályozza és állítólag szigorú rendeletet adott ki a határrendőrségnek

arra vonatkozólag, hogy a határátlépéseket a legszigorúbban ellenőrizzék. Az SHS. kormány egyelőre megelégedett ezzel a hivatalos és komolyan látszó nyilatkozattal, minden esetre azonban az egész bolgár határ mentén meg erősítették a határőrségeket és elrendelték a határmenti zóna lakosságának kellő módon való felügyelkezését, hogy esetleges újabb bolgár támadások ellen sikeresen védekezhessenek.

Egy kaukázusi hercegnő kalandjai Bécsből Párisig és Páristól Csehországig.

Nyilatkozik a „Közlöny” bécsi szerkesztőjének. — Aki Herriotval és Painlevével barátkozik.

Bécsből jelentik tudósítónk: Számos feljelentésre a bécsi rendőrség a múlt héten letartóztatta Dja lilen Istar Hanorum állítólagos kaukázusi hercegnőt különböző csalások miatt. Mivel a török követség két attachéja a rendőrségen igazolta, hogy a feltűnő szép-szerű fiatal hölgy tényleg egy kaukázusi uralkodó fejedelem leánya és birtokait a bolsevisták elkobozták, a rendőrség szabadlábra helyezte, de az eljárás tovább folyik ellene. Az előkelő bécsi társaságokban nagy szenzációt keltett affér hősnője szívesen meséli el kalandos életét.

— Nagy igazságtalanság történt velem, — beszél. A rendőrségen ugyan igen előzékenyen bántak velem és nincsen okom panaszsra, azonban ártatlanul kerültem oda. Ha el akarnám mondani, miként jutottam odáig, egy hosszú, szomorú történetet kellene elmesélnem. Röviden: szerencsétlenségemnek főoka K. Leo egy ismert nevű csehországi nagy iparos, akinek Északmországi ban nagy kiterjedésű földbirtokai is vannak. Egy tanárom révén, — a bécsi tudományegyetem bölcsészeti fakultásának vagyok hallgatója — ismertem meg őt. Akkor súlyos beteg voltam, éppen tüdőgyulladásból lábadoztam és szűkségem volt a déli klímára. K. ur kijelentette, hogy különös öröme-re szolgálna, ha rendelkezésemre bocsáthatná a szükséges anyagi eszközöket. Ötven millió koronát adott nekem és evvel az összeggel Párisba utaztam, ahol roko-

maim élnök és számos előkelő barátokkal is rendelkezem. Párisban levelet kaptam K. urtól, amelyben azt írta, hogy egy ottani bankházban további nagy összegek állnak rendelkezésemre. Ez a bankház azonban, sajnos, nem is létezett. Párisban hallottam, hogy K. ur a kedvezőtlen gazdasági viszonyok következtében rossz helyzetbe került.

— Erre hozzáutaztam és a Gräfenberg-szanatóriumban találkoztam. Ottan megkért engem, hogy legyek a felesége. Kijelentette, hogy anyagiakban igen jól áll. Redferr párisi szabónál nyomban 36.000 frankért ruhákat rendelt számomra. En ismét visszautaztam Párisba és megőzést kaptam tőle, hogy ottani összeköttetésem révén szerezzek ipari vállalatok számára nagyobb hitelt. — Érintkezésbe léptem egy csomó vezető francia bankárral, K. ur azonban semmitsem hallatott magáról, nem válaszolt a bankárok hozzá intézett leveleire és én ennek következtében igen furcsa helyzetbe kerültem. Redferr szabót sem akarta kifizetni, sőt azt is kijelentette, hogy a rendelőlapon az aláírás nem tőle származik. Nem fizette ki a szanatóriumot sem, ahol megszálltam. Redferr feljelentett engemet a párisi rendőrségen, ahonnan kihallgatásom után ezer bocsánatkérés közegette, elbocsátottak. Egyik nagybátyám, egy volt perzsa miniszter kiszabadított nehéz helyzetemből és Biaricba kísért. Ott éltem az elmúlt őszig. Azután is-

mét visszatértem Párisba és a legelőkelőbb körökben fordultam meg. És pedig nemcsak a mondain világban, de udós társaságokban is. Gyakran összejöttem például Herriotval, Painlevével és Madame Curievel. Januárban ismét kiujult betegségem és diplomáciai utlevéllel, amelyet a francia kormány állított ki számomra, Egyiptomba akartam utazni.

— Utközben, Olaszországban utolért K. ur sürgönye és én elég buta voltam kérésének engedni és utazásomat megszakítva hozzá utazni. Azután együtt Bécsbe utaztunk, ahol a Ritz-szállodában bérelt lakást. Én természetesen az ő vendége voltam, K. ur azonban egy szép napon eltűnt, a számlát azonban elfelejtette megfizetni.

— Ekkor egy kártyavetőnőhöz fordultam, akiről csak később tudtam meg, hogy azonos az Ausztriából kiutasított és büntetett előéletű Schultz Irénnel. Schultz Irén felajánlotta, hogy rendelkezésemre bocsát 6 millió koronát, amire akkor éppen szükségem volt. Ez ellenében azonban fedezetként oda kellett neki adnom nagyértékű kelengyémet. Később megtudtam, hogy a 6 milliót a kelengye egy részének elzálogosításával szerezte meg. Nekem azonban 9 millióról szóló adóság-levelet kellett kiállítanom. Tíz nap múlva visszakérte a pénzt. Mivel tudta, hogy nem rendelkezem ilyen összeggel, nyomban magával hozott egy Fürst nevű bizományost, aki helyettem kifizette az adóságot, aminek ellenében nekem egy 12 millióról szóló váltót kellett aláírnom.

— Nem sokkal utóbb ő is visszakövetelte pénzt és magával hozta fivérét, Fürst Gyula ügynököt, a kinek újabb váltót kellett adnom 15 millió koronáról.

— Ez az ügynök ékszereladással is foglalkozott. Rábeszélte, hogy vegyek egy karkötőt, amelyet nyomban el kellett zálogosítanom, hogy megfizethessem az első részletet. A karkötőért újabb 150 millióról szóló adóság-levél kiállítását követelte később tőlem. Mivel ezt már megtagadtam, bünyvádi feljelentést tett a karkötő elsikkasztásáért. Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a karkötő már régen ismét birtokában van. — Ekkor avatkozott be az ügybe Schulz Irén is, aki a rendőrségen azt vallotta, hogy lakásomban orgiákat rendeztem és mindenféle, a jó erkölcsökhöz utóköző cselekedetet követtem el. Felesleges talán hangsúlyoznom, hogy Schulz valamásnak minden szava rágalom. Ügyvédem, Hermlegen dr. megtette a feljelentést az egész társaság ellen.

Szemere Pál.

— A lengyel repülőparancsnok királyi kihallgatáson. Bucarestből jelentik: Zakorsky, tábornok, a vendég lengyel repülő parancsnoka ma kihallgatáson jelent meg Ferdinánd király és Károly trónörökös előtt. Zakorsky kijelentette az újságíróknak, hogy a kedvezőtlen időjárás ellenére minden zavar nélkül hat óra alatt tették meg a Varsó-Bucuresti közötti utat.

Ehgyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER - féle

IGMANDI

keserűvíz

Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel.

jó érvágyat,
kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít.
4834

Mária királyné cigánya Aradon.

Nagyurak muzsikusa, szép asszonyok udvarlója. — Amit Balogh Lajcsi megfordítva gondolt...

(Saját tudósítónktól.) Tegnap esoda történt a Városi kávéházban. Az aradi kávéházi közönség, mely híres arról, hogy éppen a zene alatt szokott a leglármásabb lenni, teljes tizenöt percig hallgatott csendben, midőn Balogh Lajcsi, az ujonnan érkezett cigányprimás szaraztáján felsírt a muzsika. Hát ez olyan csoda, aminőre még a legöregebb kávéházi Conrádok sem emlékeznek. Ugy mondják a csodatételt a Lajcsi cigány a legtökéletesebb mértékben ki is érdemelte. Mert úgy játszik a vonójával, mintha az angyalok muzsikálnának rezgő hárfával, aranyos csengővel, ezüst hegedűvel a csillagos égből. És olyan szép fia a Lajcsi, hogy tökéletesen beleillik ebbe a csoda-milieu-be, szóltam hallgató szép asszonyok, aranyfiak díszes galériájába. Erre azután már mi is kíváncsiak lettünk. Délután aztán felkerestük a Lajcsi cigányt a kávéházban. Azok közé a mostanában ritka emberek közé tartozik, akik még szeretik az újságírókat, mert édes-örömet állt szóba velünk. És azt meséli, hogy:

— Muzsikáltam én már a bánattal az egész országban. Még Pesten is, de még bizony Bécsben is. Hérom esztendővel ezelőtt játszottam a bécsi „Vaierland“ kávéházban. Nagyurak, grófok, bárók, híres emberek előtt. Ott volt kérem minden este Cziráky László gróf, Csekolics Gyula gróf, az egyik Festich gróf, Vay László báró. Malik Andor versenytálló tulajdonos, meg azután a jó ég tudja ki és hányan. Minden magyar mágnás, aki Bécsben él és az emigráció összes hírességei, írói, művészei.

— Tavaly Szovátn voltam, ahol a feleséges Mária királynénak és a szépséges udvari dámáknak mindig én muzsikáltam. Csak én. A télen meg Pesten játszottam a Britannia kávéházban. Hát odajárt kérem szépen az egész Lipótváros. Azok a szép zsidó asszonyok mindig „fikszérozták“...

— A muzsikálást nem tanultam én senkitől, csak úgy magam jöttem rá a csinára. Mégis első primás lettem. Most már persze játszó kottából, klasszikusokat is. Azt mondják híres nevem van. De nem annyira a művészetem miatt, szerkesztő urnak megsugom, a nők — következtében...

— Merthogy kérem engemet világiéletemben nagyon szerettek a nők. Mindenféle úgy jártak utánam, mint a korzózó kisasszony után a pincsikutyák. Debizuristen! Oszkaptam is én csókot, virágot, szerelmes levelet, ajándékokat rogvásig. De ezt csak úgy bizalmasan mondom, magának személyesen, nem az újságnak. A világerő se tessék ki-
lenni, mert tudja a feleségem...

Igy a Lajcsi. Hát mi mégis „kitesszük“. Nem árt neki ez a kis reklám inkább használna. Meg azután meg is érdemli, ha a „szigorúan bizalmas“ jelzéssel ellátott ügyeit pont miránk bízta. Azt hisszük ugyan a Lajcsi cigányról — hamis annak a zuzája, a mája is. — hogy a titoktar-

ást ő is így gondolta — fordítva. Lelke rajta. Ha esetleg a felesége — jónaga is szép asszony — megnehezeltne, majd kibékül. A maga ke-

nyerén. No így Lajcsi cigány: ki szerkesztettünk mindent és adjuk tudtára, mindenkinek, akít csak illet.

Angel István dr. a vízmizériákról

Kaufmann Kamill és az ellene intézett támadások.

(Saját tudósítónktól.) Beszámoltunk arról, hogy Kaufmann Kamill, az aradi vízművek igazgatója fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, mivel igaza tudatában nem hagyhatta válaszolatlan azokat az indokolatlan támadásokat, amelyeket az Erdélyi Hírlap indított ellene. Robu János dr. főpolgármester elnöklése alatt ül össze a fegyelmi bizottság, amely többnyire elsőrangú szakemberekből áll. A tagok már kézhez kapták meghívóikat, amelyek tudtul adják, hogy néhány nap múlva kitűzik a vizsgálat megkezdésének napját. A fegyelmi vizsgálat eredménye elé mindenki a legnagyobb várakozással tekint és biztosra veszik, hogy a bizottság döntése rehabilitálja a méltatlanul megrehuroolt vízműigazgatót. Mindenesetre érdekes a vízügyben az Erdélyi Hírlap állásfoglalása. Amikor a vízművek a sajtó képviselőit ankktra hívta, hogy megvilágítsa a vízmizériák okát, közöltük a nevezett lap munkatársa is helyet foglalt. Másnap az Erdélyi Hírlapban hosszabb cikk jelent meg, amelyben elismeréssel adóztak Kaufmann Kamill érdemeire. Rövid néhány hónap elég volt ahhoz, hogy a lap ellenkezőre változtassa meg véleményét: s megkezdődtek a támadások az igazgató ellen.

Kaufmann Kamill fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, hogy megállapítsák a vízmizériák okát és bűnösét. A vízügy a város egyik legfontosabb problémája, tehát foglalkozni kell vele. Azonban nem gyűlölködően, elfogultan, hanem úgy, ahogy a város érdeke megkívánja: a lehető legnagyobb objektivitással. A nemrég megtartott egészségügyi bizottsági ülés egy ízben rehabilitálta a méltatlanul támadott igazgatót, most pedig a fegyelmi bizottság döntése üti rá a pecsétet. A vízproblémára vonatkozólag megkérdeztük Angel István dr. polgármester véleményét, aki a következőket mondotta:

— Minden józan és logikusan gondolkodó ember arra a konkluzióra juthat csak, hogy a beállott vízmizériák nem az utolsó egy, vagy két esztendő, hanem az ezt megelőző harminc esztendő büne. Kaufmann Kamillnak elismeréssel kell adózni, mivel éjjel-nappal lelkiismeretesen dolgozott, hogy kiküszöbölje a bajokat. Személyesen győződtem meg, hogy milyen szép eredményeket ért el és véleményem, hogy nem igaz, mintha a megváltoztatott rendszer idézte volna elő a mizé-

riákat. A fegyelmi bizottság külföldben véglegesen dönt majd ez ügyben.

Kaufmann Kamill lapunk munkatársa előtt a következőket jelentette ki:

— Ambícióval telten fogtam

Baráth Olga bátyja öngyilkos lett.

Szereimi bánatában mellbelötte magát, de nem súlyos a sebesülése. — A „Közlöny“ beszélgetett az öngyilkossal. — „Legközelebb a hullaházba visznek!...“

(Saját tudósítónktól.) Baráth Zoltán, az ujaradi sörgyár gépésze Aradon az Aranykéz-ucca 1-2. számú házában lévő lakásán ma délben egy óraker öngyilkossági szándékból mellbe lötte magát. A mentők a közpórházba szállították, ahol az ügyeletes orvos megállapította, hogy sebe nem életveszélyes, mert a golyó a balvállba hatolt és nem sértett nemesebb szerveket. Baráth Zoltán a rendőrség ki akarta hallgatni, azonban tettének okáról megtagadott minden felvilágosítást. Ennyi a rendőrségi jelentés. A többi itt következik:

Baráth Zoltán tragédiája első sorban azért érdekes, mert az öngyilkosjelölt bátyja az annak idején nagy feltűnést keltett halálos szereimi tragédia egyik áldozatának, Baráth Olgának. A Bacsilla-Baráth szereimi tragédia hullámai már elsimultak. A közönség napirendre tért a dolog felett és a szülők szemeiben is felszáradtak a fájdalom könnyei. A fájó sebeket ma délelőtt egy újabb revolverdörrenés tépte fel. Baráth Zoltán mellének irányította a revolver osövét; szívét akarta keresztül löni.

— Sajnálom, hogy nem sikerült — mondotta — reszketett a kezem, de ami késik, nem mulik.

Baráth Zoltán nagy, erős akarral akar meghalni. Miért? Amikor az orvos bekötötte sebeit és fájdalmait némileg csillapodtak, kiugrott ágyából és öltözködni kezdett. Az ápolókat meglepte ez a szokatlan eset és megakarták akadályozni az öltözködést. De Baráth Zoltán makacs ember. Magára kapta ruháit és minden erőszakoskodás ellenére elhagyta a kórházat. Délután négy óraker megint rosszul érezte magát. Apja kocsiba ültette és ismét bevitte a kórházba. Ott egy újabb kötést alkalmaztak és Baráth Zoltán az orvos parancsa és apja könyörgése ellenére ismét távozott. A kórház udvarán sikerült vele beszélgetnünk. Kezét rászorította sebére és arca néha eltorzult a fájdalomtól. Ingén-öt centiméternyi égett szélű lyukat csinált a revolvergolyó. Egy kicsit támolgyó, bizonytalan léptekkel lépett ki a kórház kapuján és hosszas unszólásra beszélni kezdett. Többször említette beszéde közben, hogy semmiesetre sem árulja el tettének okát. Ba-

hozza a munkához, amikor a vízművek igazgatójának neveztek ki. Nem vezérelt semmi érdek, sem anyagi, sem más, csupán dolgozni akartam. Ezt akarom ezután is, de kénytelen vagyok beismerni, hogy az állandó támadások csökkentették a munkakedvetem, mivel nem látok semmi elismerést. A fegyelmi bizottság döntését bizalommal várom, mert tudom, hogy amit tettem, azt jól tettem és csak a közönség érdekeit szolgálta.

ráth Zoltán beszélt és mindent elmondott.

Elmondotta, hogy harminc éves és hogy három évvel ezelőtt nősült. Felesége nagyon szép asszony, de két esztendővel ezelőtt elhagyta.

— Nagyon ézerefem, folytatta — bár ne szeretném, akkor nem akarnék meghalni. De meghalok és ha még egyszer behoznak a kórházba, akkor már a hullaházba visznek.

További beszédéből kitűnik, hogy szereimi bánatában akar meghalni, mert felesége többszöri felszólítására sem tér vissza hozzá. Szóval Baráth Zoltán is a szerelem kergeti a sírba, mint hűgát Olgát. De lehet, hogy ő még meggondolja a dolgot és rájön arra, hogy a szerelemért csak élni érdemes. Égvelőre eljárás indít ellene a rendőrség tiltott fegyverviselés miatt.

Magyarország

ezer milliódot követel Auszriától

Budaestről táviratozzák: Az osztrák-magyar likvidációs tárgyalások fél évvel ezelőtt meghusultak és ezért a likvidálás elintézését döntőbíróásra bízták, amely néhány hét múlva fog összehívni. Magyarország ezer milliódnál nagyobb összeget követel Auszriától részesedésképen a monarchia közös vagyonából. Többek között követeli a közös miniszterunrok palotáinak és berendezéseinek, valamint a volt külföldi követségek, konzulátusok palotáinak és berendezéseinek, továbbá egyéb fobb épületeknek és berendezéseinek fele értékét. Az osztrák kormány Kienböck Viktort, a magyar kormány pedig báró Sztérény Józsefet, a bizottság eddigi elnökét nevezte ki döntőbírónak.

— Angol flotta a konstancai kikötőben. Bucureshből jelentik: A „Grodicher“ angol cirkáló holnap Constantaba érkezik Weistell, elmentengernagy, a Földközi tengeri angol flotta parancsnokának vezénylete alatt. A cirkálót a „Dragon“ páncélos és három torpedónaszád kíséri. Az angol hajóraj szeptember 15-ig marad a kikötőben. A constantai sportegyesületek footballmérkőzést játszanak angol tengerészek csapatával.

Teffert Boriska tragikus tavaszi útja.

Feljelentést tett harminc aradi tekintélyes polgár ellen a rendőrség. — Mindenki gyanus neki, aki él...

(Saját tudósítónktól.) Teffert Boriska elindult a tragikus ismeretlen felé. Mosolyogva, piros arccal, fiatalon tiszta szemmel s tiszta észszel indult el és amikor vízszatért, sápadt volt az arca, beteg a teste és beteg a lelke is. Tavasz elején történt. A Mosóczy-telepen lakók azt beszélték, hogy Teffert Boriskát hipnotizálták, azt is, hogy szerelmes és szerelme után szökött. Mindenki beszélt és senki sem tudott biztosan semmit. Akkor sem tudtak semmit, amikor Boriska visszatért az ismeretlenből, mert hallgatott rejtélyesen, titokzatosan és még ma is hallgat. Még ma is, homály borítja azt, hogy hol járhatott Teffert Boriska a tavasz elején.

Teffert Boriska fantáziája azóta csapong, röpi, cikázik szerete szét, kerombolva minden értelmet és logikát. Most azt hiszi, hogy az egész Arad ellene szövetkezett, mindenki az ő életére tör, meg akarják gyilkolni, ki akarják rabolni. Az aradi államrendőrségnek naponta pontos látogatója. Mindig van valaki, aki ellen feljelentést akar tenni, mert attól fél, hogy nem biztos az élete, az illető meggyilkolja. Tegnap délelőtt ismét megjelent a rendőrségben Stana Traiannak, az utlevélosztály főnökének átnyújtott egy feljelentést ezekkel a szavakkal:

— Kapitány ur! Most már nemcsak az én életemre törnek az aradi „fekete kéz” tagjai, hanem sorba akarják gyilkolni a becsületes embereket. Itt van ez az irás, ebben leleplezem a veszedelmes „fekete kéz” összes tagjait.

Egy iv papírt nyújtott át Stana Traiannak és gyorsan kifordult a szobából. A papíron zagyván, zavarosan foglalozik az aradi „fekete kézzel” és körülbelül harminc ismert aradi ügyvédet, orvost, háztulajdonost és földbirtokost sorol fel, akiket huszonnégy órában belül ki kell végezni, mert tönkre teszik egész Aradot. A levélben a többek között a következők vannak:

„Kérem a felsorolt gyilkosoknak kivégzését huszonnégy órán belül, mert Teffert Boriskának és a gyermekeknek ételbe tüt, mérget és egyéb ártalmas dolgot tettek, csak hogy elpusztítsák őket. Sok ember már meg is gyilkolták, kirabolták a lakásaikat, engem is kiraboltak. De Teffert Boriska mindent visszakövetel, amit tőle loptak: a pénzét, életét és becsületét.

De legfőképpen követeli minden férfi és nő kivégzését, aki a „fekete kéz” bandájába tartozik. Kéri Teffert Boriska a rendőrséget, hogy azokat az ártatlan embereket, akiket a fekete kéz hazug vádakkal és rágalomokkal feljelentett, bocsássák szabadon, mert azok mind becsületes ártatlan emberek. Teffert Boriska nem tűri ezentúl a gyalázatos dolgokat, amelyeknek végét akarja látni és nem tűri azt, hogy igazat mond, azt mondják rá, hogy bolond.

„U. i. A fekete kéztől vegye el a rendőrség az összes löszere-

ket és fegyvereket és csak azután végezze ki tagjait.”

Eddig szól Teffert Boriska levele a rendőrséghez. Igyekeztünk formába önteni, megérthetővé tenni, hogy azok, akik kutatni szeretnek az emberi lélekben,

Régi irás a régi Aradról.

Emlékezés Tabajdy Károly főispánról.

Írta: Csiky Károly.

Csiky Károly, a régi Arad finomtollú krónikása, akinek lapunk hasábjain már annyit élvezetes írása jelent meg a régi Aradról, most fél éves hallgatás után újra jelentkezik és ezúttal a régi jó idők egy főispáni beiktatásáról ír érdekes, hangulatos és kedves cikket.

Majdnem egy félszázad mult el azóta, hogy Aradmegye és Arad városa Tabajdy Károly főispán beiktatását ünnepelte. A hosszú idő dacára még sem halványult el emlékezetemben a szép ünnepség képe, mert annak az adott fényt, hogy nem hivatalból rendezték, hanem szeretetből és szívből fakadt, a szeretetet pedig nem lehet mesterséges fogásokkal megszerezni. Tabajdy Károlyt, Aradmegye szülöttjét ifjú korától kezdve minden cselekvésében az Aradmegye és Arad város iránt érzett szeretet vezette. Abban élt és annak élt. Kipróbált hazaias lelkülete, valóban fényes szellemi tehetsége és lankadatlan munkareje folytán a kormány többször is ajánlott fel neki magasabb állásokat, ő azonban habozás nélkül mindenkor azt felelte: — „Otthon akarok maradni.”

Nem akart különö lenni a többinél és mégis az lett. Az igaz, hogy tiszta jelleme, meleg emberszeretete és szellemi tulajdonainál fogva itthon mindenki rajongó szeretettel vette körül. Akadnak ugyan, akik gáncsolták, támadták, nem szerették, sőt még az ellenségei sem tudták rosszat a szemére vetni. De ő teltette magát ezen. Aradon előbb Csemegi Károly, majd Tagányi István irodájában mint fiskális kezdte pályáját, de még akkor, amikor a fiskáliskodás a leggyönyörűbb pályát volt. A fiskális akkor még nem volt doktor, de birtokkövetítő és börzeügens sem, csak Iudennarágó, fogas prókátor vagy ügyefogyott pervezető. Ha néha végigmegyek a törvényeszk folyosóin, el-elnézem a nyüzsgő, nyugtalan és mindig siető doktorokat, akik nem érnek rá, hogy humorizáljanak. Eszembe jutnak a csöndes, régi bohémfiskálisok: Vajna Miklós, Murádi János, Vári János, Kresztics Döme, Cserepes Ferenc, Szalay Károly, Popovits János, Nachtnébel Ödön, Málly Gerő, Nagy Sándor, Tarjányi Vilmos, Ördög Endre, akik nemcsak a „Corpus Juris”-t forgatták, hanem a borovicskás és szilvóriumos butykosokat is.

Persze ezek a régi fiskálisok nem tudtak annyit, mint a mai doktor urak, akiknek fejében annyit törvény, formája meg paragrafus él. De egyebet mindent jobban tudtak. Tudtak élni és némi ekzekválni is. De volt, aki nem is tudott ekzekválni. Ezek közé tartozott Tabajdy Károly is.

próbálják felfedezni Teffert Boriska rejtélyes tragédiáját. A levél után következnek a nevek, a melynek végén ezt írja Teffert Boriska:

„A fekete kéznek vége, következik a gyilkosok kivégzése”.

Teffert Boriska a tavasz elején elindult a tragikus és titokzatos ismeretlen felé, ahonnan soha többé nem fog visszatérni.

Róla jegyezte el a krónika, hogy azért fordított hátát a fiskális mesterségnek és lépett Arad vármegye szolgálatába.

1879. július 22-én történt meg a beiktatás szép és eseménydus napja. A város felélénkült. Az utcákon és tereken hullámozott a megye minden részéből a városba özönlött ünneplő tömeg. A mindenütt kitűzött lobogók hirdették a nap ünnepi jelentőségét. A megyeháza és a városháza nagytermeit virágokkal, lombfüzerekkel díszítették fel és zsufolásig töltötték meg azokat a megjelent előkelőségek. A karzatokat a hölgyek számára tartották fenn. Az első sorban ült a főispán családja Nagyzerindről. Elöl a sarokban Tabajdy édesanyja egyszerű fekete ruhában, tisztos vonásain a ragyogó öröm kifejezésével. A törvényhatósági képviselők nagy része pompázatos díszmagyarban, az egyházi férfiak vörös övekkel és a katonaság díszben jelent meg. A főispán a megyeháza nagytermében Biró Kálmán királyi tanácsos, Sibovszky Antal főesperes, Beles János esperes, Vásárhelyi Béla, Purgly János, Tagányi István, Nachtnébel Ödön és Dániel Antal, a városháza termében pedig Varjassy József, Andrényi Károly és Hász Sándor kíséretében jelent meg. Azután szünni nem akaró viharos éljenzés és taps közepette mondotta el remek, minden tekintetben tartalmas székfoglalóbeszédét, amely mindkét helyen nagy hatást váltott ki.

Tomboló lelkesedéssel kezdődött a beiktatás ünnepsége, amelynek megtörténte után egy a karzaton zokogó idős asszonyra lettek figyelmesek. Nachtnébel Ödön jegyezte meg a kifelé vonuló bizottsági tagoknak:

— Nézzétek, ez csak az anya lehet, mert zokog!

A fényes beiktatási ünnepséget, — amint az már nyenkor szokás, — bankett és impozáns fakélyásmenet követte. A városligeti épület terraszán és bent a nagytermében minden hely el volt foglalva. A terrasz fölött fényesen ragyogtak a csillagok és Kiss János bandája édesbuzsan húzta a főispán kegyenc-dalát: — Kéjűlt a fa mandulástól...

A hangulat hamar emelkedett lett és mindenki már rózsaszínű szemlívén át nézte az életet. A főispán jobbán Metianu János görög keleti román püspök, balján pedig Prohászka tábornok ült. Az első pezsgős palack durranása után a főispán mondott gyönyörű beszédet, majd Metianu püspök emelkedett szellemű pohárköszöntője következett, amelyet viharos éljenzéssel fogadtak. Prohászka tábornok után még sok hivatalos

pohárköszöntő hangzott el és a társaság virradatig maradt együtt a legjobb hangulatban. A kezeim között levő feljegyzések igen érdekes adatokat tartalmaznak. A lelkesedést Tagányi István saját termesü rízlíngje, Andrényi Károly, Vásárhelyi Béla és Dományi vörös és fehér bora tartotta ébren, amelyekből összesen hat akó prima bor került az asztalra, de elfogyott 560 üveg pezsgő is és a jól betanult és be nem tanult pohárköszöntők száma 151 volt. Bizony más világ volt még akkor és a beiktatási ünnepségről írott beszámolómat a költő szavaival kell befejeznem:

Ami elmúlt, vissza nem jön,
S ami jön még, csak sötétség.

Zár alá vett tojásraktár.

150.000 darab tojást koboztak el egy aradi kereskedésben.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délután Rosenberger és Társa aradi tojásexportőr Catedralei (Thököl-tér) 14. számú házában lévő raktárhelyiségeiben megjelent Misir aradi királyi ügyész, Andreescu N. az aradi államrendőrség igazgatója és Seniuta rendőrkommisszár és hivatalosan zár alá vették a raktárakban talált teljes tojás mennyiséget. A raktárakban mintegy 150.000 darab tojás várt exportálásra. Az ügyész lezárta és lepecsételte a raktárak ajtajait.

Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy a 350.000 lejértékű tojás zár alá helyezése azért történt, mert a Rosenberger-cég ellen az a vád, hogy közvetve árdrágitást idézett elő az aradi piacokon. A cég ügynökei ugyanis összevásárolták a környékbeli községekben található tojás mennyiségeket és ezért az aradi piacokra alig kerül eladásra tojás. Az elárúsítók felhasználják a tojáshiányt és napról napra emelik az árakat. A rendőrség a 150.000 drb. tojás zár alá helyezéséről jelentést tett a spekulatívorságnak, ahol hétfőn délelőtt tárgyalják az ügyet. Abban az esetben, ha a spekulatívorság marasztaló ítéletet hoz, úgy a lefoglalt tojás mennyiségét nyilvánosan elárúsítják.

Az érdekes ügyben beszélgetést folytattunk a Rosenberger-cég egyik beltárgyjával, aki kifejtette, hogy a zár alá helyezés védedésből történhetett, mert a kormány nem látta el a tojásexportot és darabonként egy lej vám mellett bármilyen mennyiségű tojást lehet külföldre szállítani. Különben Temes és Arad megyéből több tojás kereskedő járja végig a falvakat és mindegyik vásárol. A megváltó cég azzal védekezik, hogy az aradi lapokban állandóan hirdeti, hogy napi áron tojást ad el a közönségnek és ez megdönti azt a vádat, mintha tojáshiányt idézne elő az aradi piacokon.

Lesz-e rádió Aradon?

Belzan postafőnök nyilatkozata.

(Saját tudósítónktól.)

Lesz-e rádió Aradon? Elvezhetjük-e a közeljövőben az emberi tudásnak és teremtképességnek ezt az értékes és nagyszerű alkotását, ez a kérdés mindenkit élénken foglalkoztat, aki tudja, hogy mit jelent a kereskedelem, az ipar, a kultúra, a művészet és a szórakozás szolgáltatában a radiofon. Amerikában, Nyugaton és Közép-európában a diák csinal már magának rádiókészülékét és alig van család, amelynek szalonjában hiányozna a rádió. A Monitorul Oficial szeptember elsejei és most ideérkezett számában jelent meg a rádiótörvény végrehajtási utasítása, amely azonban nem lépett még életbe. A körülmények felkeltették ismét a reményt bennünk, hogy talán sikerül majd valamilyen megoldást találni, hogy az ötven kilométeres határzónában is, amelybe Arad is belesik, legyen rádió s mi is hallgathassuk London és Bécs koncertjeit, Zürich és Páris valótársulását saját rádiókkal. A rádiót a posta hatáskörébe utalták és az egyetlen aradi rádiókészülék is a posta kezébe került. Ezért Belzan Ávrám postafőnökhöz fordultunk felvilágosításért, aki a következőket mondotta:

— A végrehajtási utasítás megjelenésével sem lépett még életbe a törvény, mert ez újabb minisztertanácsi határozattól és rendelettől van függővé téve. A törvény életbelépésének ilven rendezése azért volt szükséges, mert a kormány most tárgyal annak a társaságnak a megalakításáról, amely monopóliumot fog kapni a rádiókoncertek leadására és hírek továbbítására. Különböző a rádióállomások felállítása egy Bucarestben székelő legfőbb bizottság elé fog tartozni, amelyben a katonaság megbizottja is helyet foglal és minden esetben a katonaság delegáltjának véleményétől is függ a rádióállomások felállításának engedélyezése. Az aradi postának van ugyan egy rádiókészülék, amelyet akkor szereztek be, amikor a mintavásárnak erre szüksége volt. Ez az állomás azonban jelenleg nem működik és még nem tudom, hogy a jövőben mikor és milyen célból helyezik üzembe. A rádiótörvény városok és iskolák számára kijelölésbe helyezi a rádiókészülék felállításának engedélyezését s nem lehetetlen, hogy Arad is kaphat ilyen engedélyeket. A törvény különben a minisztertanács, a legfőbb bizottság, a közlekedésiügyi miniszter és a katonaság számára annyi kintat hagy, hogy ezek a tilalmi zónák is megszüntethetők és itt is engedélyezhetők majd a rádiókészülékek. Most azon-

ban egyelőre várjuk a minisztertanács határozatát, mert addig, amíg az meg nem érkezik, nem-

csak itt, de az országban sehol sem működhetnek rádiókészülékek.

Tábornokok, főhercegek, generálisok komandirozták az udvari intrikát.

Conrad tábornagy visszaemlékezései Potiorekról és a szerbiai hadjáratról. — Auffenberg generális bukásának kulisszatitkai.

Hötzendorfi Conrad, a monarchia volt vezérkari főnökének a napokban történt halála alkalmával rengeteg visszaemlékezést közölnek a világ-lapok a tábornok eddig megjelent emlékiratai alapján. Itt közöljük híres memoárjainak egyik érdekese és még ismeretlen részét.

Conrad vezérkari főnök egy, Bolfras tábornokhoz, Ferenc József király főhadsegédéhez intézett levelében rendkívül éles hangon tette szavá Potiorek tábornoknak (Szerbiában operáló osztrák-magyar hadsereg parancsnokának) intrikáit, amelyek ellene (Conrad ellen) irányultak. Ezek az intrikák, ugylátszik, nem aludtak el, mert abban a levélben, amelyet Conrad október 2-án küldött Bolfras tábornoknak, még mindig Potiorekról van szó.

„Én Potiorekkel szemben — írja Conrad levelében — mindig a lehető legnagyobb kollégialitással viseltetem. Én voltam az, aki őt 1906-ban a vezérkar főnökévé ajánlottam. Amikor mégis engem neveztek ki ebbe a hivatalba, minden lehetőséget elkövettem, hogy Potiorek csalódását valahogy megédesítsam. A trónörökös egy divízió élére akarta állítani, én keresztül vittem, hogy egy hadsereget ígért meg neki. A trónörökös a VI. hadtestet akarta neki adni, de mert én tudtam, hogy Potiorek a harmadik hadtest élén szeretne állni, minden elképzelhető megtettem, hogy ezt meg is kapja. Végül felséges urunknál is eljártam, hogy adjon neki valamilyen magas kitüntetést. Adott is neki, a Szent István rendjelet tüzte a mellére.”

S mi volt ezért a fizetség?

„Az, hogy minden előterjesztésem alkalmával Potiorek ellenségeim oldalán állott, különösen akkor, ha ez az ellenségeskedés a Belvederében (itt lakott a meggyilkolt Ferenc Ferdinánd trónörökös) gyökerezett. Különböző irásbeli bizonyítékaim vannak arra, hogy a Belvederével nagyon is szoros összeköttetésben volt... Mindezt azonban én elfelejtettem volna, ha megint nem találkozom ezekkel a jelenségekkel, amelyek most abban esuososodnak, hogy minduntalan a munkái pótlása körül emel igazságtalan vádakot s ezzel hamis világitásba helyez emberek és szervezeteket. Kötelességemnek tartottam, hogy ezekért sorompóba épjek...”

Ugylátszik, nemcsak Potiorek körül voltak bajok...

Ellentétben a császár és a trónörökös között.

Auffenberg tábornokot, aki a

marovi csatát megnyerte, tudvalevően váratlanul menesztették. Senki sem tudja ennek okát adni.

A király kabinetirodájában igen élénken foglalkoztak az Auffenberg-afférral. Október 5-én így ír erről a kérdésről Bolfras báró tábornok a vezérkari főnöknek:

„Auffenberg dolga nemcsak legfelsőbb helyen, hanem a nyitvárosság előtt is igen nagy feltűnést keltett... Auffenberg tegnap nálam volt — duzzad az egészségtől — és majdnem másfél óráig beszélt. Meg fogod érteni, kedves barátom, hogy a póruljárt tábornokok látogatása nem a legkellemesebb, de mit csináljak... Annyit csak meg kell adni nekik, hogy a szívüket kiönthesék. Azután meg — audiatu et altera pars.”

„Nos, ami Auffenberget illeti, ő a lehető legrészletesebben elmesélte a komarovi és a ravaruszkai eseményeket. Az ő nézete az, hogy vezérkarának a legtökéletesebb bizalmát bírta s ugyancsak bizalommal viseltetett iránta a 4. sereg is. Nem tudta, hova legyen a bánulattól, amikor nyugalombavonulásra szólították fel... Rehabilitációt kívánt, még pedig olyan képpen, hogy most a beteg hős szerepét fogja játszani, a rendelkezési állományba való helyezését kéri, még pedig egy legfelsőbb kéziratral, amelyben őfelsége tartaná magának azt a jogot, hogy alkalmadtán Auffenberg ur szolgálatait megint igénybe vehesse... Mit szólsz ehhez kedves barátom?”

„Az én csekélységem sem ide, sem oda nem hajol, de azt ki kell mondanom, hogy Auffenberg iránt valami nagy szimpátiát nem érzek, mert hadügyminiszter korában a magatartása nem tetszett nekem. Őfelsége minisztere létére mégis a Belvedera kegyence volt...”

Személyes rokonszenv és érdek.

A vezérkari főnök adandó alkalmával megkérdezte Frigyes főhercegtől, miért is kellene tulajdonképpen Auffenberget felmenteni?

— Azért — válaszolta ő császári fensége —, mert számos információból — s ezek között az információk között nyugodtan gondolkozó magasrangú tábornokok nézetei s benne van — azt a meggyőződést merítettem, hogy a IV. hadseregnek — amelynek élén Auffenberg áll — nincsen bizalma a parancsnoka iránt... Különböző is az Auffenberggel való beszélgetésem során azt a benyomást nyertem, hogy ő az eseményeket igé-

szkeptikusan és pesszimiztikusan ítéli meg...

Frigyes főherceg nem elégedett meg ezekkel a kijelentésekkel, hanem megbizta Mór Ernagyot, hogy részleteket közöljön Conrad vezérkari főnökkel. E részletek tudomásulvétele után Conrad ismét beszélt Frigyes főherceggel s annak a nézetének adott kifejezést, hogy ezt a dolgot nagyon meg kellene fontolni.

Conrad tábornok: Ugy látom, hogy Császári Fenséged a tervezett offenzíva keretében nincs kellő bizalommal Auffenberg iránt.

Frigyes főherceg: Hadseregfőparancsnoki lelkiismeretemmel nem tartom összeegyeztelhetőnek, hogy Auffenberg továbbra is a IV. hadsereg élén maradjon.

Ehhez a válaszhoz Conrad a következő megjegyzéseket fűzi könyvében:

— Ezekután természetesen nem más hátra, mint ő császári fensége felfogásába belenyugodni. Mikor arról volt szó, hogy kit nevezzenek ki Auffenberg helyébe, én József Ferdinánd ő császári fenséget ajánlottam. Én ugyanis őt tartottam erre a pozícióra a leg-hivatottabbnak és Frigyes főherceg ő császári fensége tökéletesen egyetértett velem.

Ha Conrad meg is hajolt Frigyes főherceg kívánására előtt, nem tudta bosszuságát amiatt elrejtteni, hogy Auffenberget úgy egyszerűen menesztették.

— Hiszen — jelenti ki — én és Auffenberg öreg barátok voltunk, a katonai akadémiát együtt jártuk, ezenkívül szellemi képességeit is nagyra becsültem s katonai pályamon végig közelbéptem érdekében... De én annyira megszoktam, hogy személyes rokonszenvem és érdekeimet utolsó sorba helyezem, ha szolgálati kérdésekről van szó, hogy többé ezzel a kérdéssel nem is foglalkozhattam...

A Bolfras tábornokhoz írt levelében mindamellett arra kérte a főhadsegédet, hogy Auffenberggel nagyon kiméletesen bánjon s ha csak lehetséges, tüntessék ki legfelsőbb kéziratral. Ez meg is történt. Auffenberg megkapta a legfelsőbb kéziratot, amely úgy volt fogalmazva, hogy egészségének helyreállítása miatt a létszám feletti állományba helyezték.

„Tehát nem nyugállományba — írja Bolfras főhadsegéd —, mint ahogy Frigyes főherceg ő császári fensége ajánlotta. Remélem, hogy Auffenberg ezzel megkapja a szükséges rehabilitációt.”

Maga Auffenberg azonban nem látta ezzel befejezettnek a dolgot. Hosszu levelet írt Conrad vezérkari főnöknek a főhadiszállásra és ebben tiltakozott az ellen, mintha ő nem kifogástalanul teljesítette volna hivatási szolgálatát. Ehhez a levélhez még térképeket is mellélt.

— Ugy írom ezt a levelet — hangzott többek között Auffenberg írása —, hogy a feleségem mellettem ül és nézi a soraimat. Amikor legutóbb felolvastam a feleségem előtt a Te legutóbbi leveledet, amelyben az élet-párhuzamokról szóltál, könnyéig meg volt hatva. Így kiáltott fel: „De hiszen ez az ember a legnemesebb lény a földön. De éppen azért, mert ilyen nemes, nem lehet boidog...”

A budapesti diák sorsa 1925—26-ban.

Az egyetemi hallgató: luxushivatás. — Drága a tankönyv és az iskolapénz. — Hordárok, mozizongorások és cimirik lettek a diákok.

(Budapesti levél, 1925. szeptember hó.) Még teljes a csend az egyetemen, az ifjak és a leányok még vígan vakációznak, de a szülők sok-sok gonddal és aggodalommal gondolnak már a szeptember elején kezdődő szemeszterre. Annyak sem vidám az élete, aki gyermek részére már helyet biztosított a tudomány csarnokában, de még keservesebb az éjjele, nap-pala annak a sok szánalomraméltó szülőnek, akak azt sem tudják mi lesz érettségizett gyermekükkel. Furcsasága az új szemeszternek, hogy a budapesti orvosi fakultás teljesen kiszorította a nőket. A professzorok nemesen orvosi generációt akarnak nevelni és közben megféleljkéznek arról, hogy számos olyan területre van az orvosi tudománynak és praxisnak, ahol az orvosnő jobban tudja betölteni hivatását, mint férfi kollégája. Még a szerzett jogokat sem respektálták és sokan kénytelenek lettek volna félbeszakítani tanulmányiukat, ha a pécsi egyetem fel nem veszi őket. A pécsi egyetem különben kezdőket is felvesz. A nők előtt még a gyógyszerészi és a tanári pálya áll nyitva, s főleg az utóbbira készülnek sokan. Megállapítást nyert, hogy a nők sokkal szorgalmasabbak, mint a férfiak. A kiuntetettek között százalékszerien több a leány, mint az ifju.

A budapesti egyetemi diákság a legtöbbször a lakásmizéria miatt küzdök. A kollégiumok száma kevés és ami van, az is kicsi. Ezek szorultnak, magánlakásokba, primitív hónaposszobákba és a múlt tanévben akadt olyan is közöttük, aki hol a ligetben, hol az uccán töltötte éjszakáit, mert nem volt pénze lakásra. A legigénytelenebb diákszobácskáért is elkérnek havi félmilliót. Rossz levegő, rossz világítás, zaj az ilyen szobák kísérője és az ifju test bizony megsínyli az ilyesmit. 650 ifjunak van helye abban a budaörsi káoszárnyában, amely valamikor IV. Károly király nevét viselte a homlokzatán. Ide csak férfiakat vesznek fel. Itt havi 90.000 koronát kell fizetni. Ezért lakást, világítást, takarítást és mosást kapnak. Ágyneműről mindenkinek külön kell gondoskodni. Menzája is van a Horthy-kollégiumnak, ahol tízezer koronáért adnak ebédet, 4000-ért vacsorát és 3000-ért reggelit. A Mensa Academicán és a műegyetemi menzán is körülbelül ennyiórt lehet étkezni. Ugyanílyen a viszonyok a Collegium Medicum-ban. Ezenkívül a két Szent Imre-kollégium ad hajlékot az egyetemi ifjaknak, továbbá a Tanítók Háza és az általános segítőegyesület kedveskedik néhány szobával. Mindez azonban kevés ahhoz, hogy az egyetemi ifjuság rendezett lakásviszonyok között éljen. Főleg a nőhallgatók vannak rettenetes helyzetben, mert drága pénzen magánlakásokban kénytelenek elhelyezkedni.

Rendkívül drágák a tankönyvek és nagyon magas a tandíj. A békebell 75 aranykorona tandíjat tizenhétézerszeresen szorozzák meg és így a félévi tandíj 1.275.000 korona. Ehhez jön még a beiratási díj és a többi pótlék. Köztisztviser-

lők gyermekei féltandíjat fizetnek. De ha megbuknak, akkor nekik is egész tandíjat kell fizetni. A legnagyobb baj pedig az, hogy ma már az egyetemista vajmi keveset tud megkeresni magánuton. Valamikor ugyyszólván minden második család házitánitót tartott gyermekei mellett, amit ma már csak a milliárdosok tehetnek meg. Van olyan eset, hogy egy medikus mindössze félmilliót kap egy hónapra, pedig három gimnazistát tanít egész délután. Az egyetemi ifjak szinte minden munkát elvállalnak, hogy egy kis pénzhez jussanak. Van olyan is, aki podgyász hordással kísérletezett a keleti pályaudvaron. Szerzett is kis pénzt, de nemsokára leleplezték a hordárok és megakadályozták további „működését”. Mások, — muzsikusként, — moziban vagy vendéglőkben váltják aprópénzre képességeiket és mint diákszenészek keresik a kenyerüket. Rengetegen cimirással és egyéb irodai munkával próbálkoznak. Persze mindez rovására megy a tanulásnak. Talán a szigorú orvosok élete a legsivárabb. Hatodik évüket ugyanis, mint gyakorlati évet, különböző klinikákon kell eltölteniük. Nem

lehet „lazzálni”, mert szigorú az ellenőrzés. Fizetést nem kapnak, pedig elfoglaltságuk egész napjukat veszi igénybe. Néha tanáriaik jóvoltából kapnak ugyan néhány ezer koronát az alattásért, de ez egy csepp a tengerben. Csak kevesen vannak olyan szerencsések, akik betegekhez hához járnak in-jekciozni vagy ápolni. Vannak ugyan diákjóléti intézmények, de onnan sem jön hathatós segítség. Siegescu bölcsészeti karjának például borbélyműhelyt rendezett be, szabóműhelyt is nyitott, ahol tanár és diák egyaránt olcsóbban dolgozhat.

A gazdasági krízis a legjobban sújtja a közgazdasági egyetem hallgatóit, akik a pangás miatt dip lomával a kezükben, az egyetem elvégzése után sem tudnak elhelyezkedni. Az érettségizett diákgárdából idén azonban már jóval kevesebben jelentkeztek, mint még tavaly. A csökkenés az orvosi fakultáson a legszembetűnőbb. Négy száz hely volna az elsőévesek számára, de még ennyien sem jelentkeztek. Fegyelmi szempontból különben az idén javul a helyzet. A tanári kar érvényt szerzett annak az elvnek, hogy a hallgató csak az egyetemnek engedelmessé lehet és semmiféle más egyesülésnek nem, mert az ifjuságnak az a hivatása, hogy tanuljon, nem pedig az, hogy politizáljon.

A Baráth-család mennyei színjátéka

Írta: Fekete Tivadar.

Baráth Zoltán ma délelőtt öngyilkos lett szerelmi bánatból, az a Baráth Zoltán, aki a három hónappal ezelőtt ugyancsak szerelmi bánatból öngyilkossá lett Baráth Olgának a bátyja. Az alatt a tíz perc alatt, ami alatt a mentők beállították a kórházba és mielőtt az orvosok bekötötték a sebet, Baráth Zoltán levizített Olgánál a mennyországban. Szent Péter nyitott neki ajtót, aki egy kis ezüst haranggal a kárpitok közül előcsengette fehér angyalszárnyakon a szerelem angyalglóriájával a fején a szöke Olgát. Olga hátratántorodott, szédülten nézett a bátyjára, Zoltánra, akit tegnap még élőnek tudott odalent Aradon. Baráth Zoltán mellében egy véres kis lyukkal, összeszorított szájjal megállt a huga előtt két lépésnyire.

— Én is öngyilkos lettem, Olga! Eljöttem hozzád, mert a mi törzsünk az Azrak ama törzse, akik meghalnak, ha szeretnek. Te tudod Olga, hogy én is szerettem. Szerettem egy asszonyt, két esztendővel ezelőtt váltunk el, de én még ma is szeretem, veszekedtem tébolyultan, halálosan, a pisztolyig elkeseredetten. És most, hogy bennem van a golyó, hogy mindenki azt hiszi, meghaltam, most azt a tíz percet, ami alatt az orvosok bekötik a sebeimet, felhasználom a nálad való vizitelésre. Olga drága, csak tíz percem van, mert tíz perc múlva én visszazamegyek a földre.

— Te még visszamehetsz Hozzá, — mondta csöndesen a szöke leány. — Én már nem mehetek vissza soha.

Nagy csönd volt, ezüstharangok csöngtek. Szent Péter surranva vonult hátra. Baráth Zoltán folytatta:

— Én most megmagyarázom neked Olga, hogy miért nem volt szabad neked idejönni. A te sorsod, a nők sorsa, akik szeretnek, nem az a tragédia, ami az enyém, a férfié, aki szeret. Millió férfi karnérije hanyatlík el, hullik bele a megsemmisülésbe, a nő miatt. Millió férfi bukik meg a szerelmén, naponta. És e millió között megbuktam én is. A Baráth-családban a lányok és a fiúk elbuknak a szerelmeiken. Te egy férfiert haltál meg, én egy nőért akartam meghalni. De nekem tíz perc múlva vissza kell mennem a földre. Nincs időm, gyorsan elmondom, amit akartam. Látni akartalak téged, beszélni akartam veled, aki férfiert haltál meg, megakartam nézni, milyen az arcod, a szeried, a hangod, a szöke glória a fejedben. Látni akartam egy nőt, aki meghal a férfiert és aki ebben a pillanatban szemben áll egy férfivel, aki meghal a nőért.

Messziről angyalhártaék szöklak. Világosság ömlött el a mennyország kapuján. Ugy álltak keiten egymás mellett, testvérek a szerelemben és a halálban, mint két középkori mártír.

— Mindjárt visszamegyek a földre, mert azt érzem, hogy kár volt Olga! Kár volt, hogy te meghaltál egy férfiert, aki nem szeretett, mert ha egy olyanért haltál volna meg, aki szeret, akkor én most nem lettem volna rád kíváncsi. Kár volt, hogy eldobta magadtól az életet egy náladnál alacsonyabbrendű emberi értékben kisebb valakiért, mint amilyen te vagy. Odalent szeptember van, aranyos őszi nap süt a kórzon. Szöke lányok parfümjé szalad, jai, mindenki szeret, de te már többé nem szerethetsz. Most e-

jöttem hozzád, én a bátyád, megmondani: kicserélném veled a sebet, átadnám neked a revolvergolyót, mert ezzel a sebbel és ezzel a golyóval visszamehetnél a földre tovább élni és tovább szeretni. De nincsenek csodák, a golyó énbennem van, a seb az enyém, én vagyok a férfi, nekem kell viselnem minden követkeenciát. Én nekem még teerted is vezekelnem kell Olga. Én nekem teerted kell visszamegnem a földre, hogy megbocsássak minden szerelmes asszonynak, aki él, hogy megbocsássak minden szerelmes férfinak, aki szenved. Hiába haltál meg Olga, mert mindig lesznek asszonyok, akikért megcsuszik egy férfi és a te férfid is megcsuszott egy másik asszonyért. Én is megcsusztam Olga. Mindenki megcsuszik Olga. Kár volt Olga! Ha én most neked adhatnám a sebeimet Olga!

A lány lehajtotta a fejét:

— Szerettem Zoltán és én idefőnt már megnyugodtam. Idehozta magammal azt is, akit szeretek. Most itt vagyunk, egymással, együtt, este mennyi mi-sék zenéjében olvadunk egybe, látjuk az Istent, akit megtaláltunk.

Zoltán a mellére tette a kezét:

— Ezért kell visszamenni a földre. Ő még lent van, akiért én meghaltam. Mindenkinek együtt kell lenni azzal, akit szeret, de nem a halálon, hanem az életben át. Mindenkinek át kell ölelni azt, akire vágyakozik, de nem a revolvergolyó durranása mellett, hanem földi ligetek forró levegőjü virágai között. Szeretni csak az életben érdemes, a halálban soha. Szeretni csak a szerelemért kell, akkor is, ha szenvedés, akkor is, ha öröm. Én visszamegyek a földre, mert nekem az Isten nem engedte a halált, az Isten rajtam, a bátyádon bizonyította be, hogy kár volt Olga eldobni a fiatal, szöke, szepséges életedet, mert odalent mindenki szeret még, te is szerethetnél és én is szeretni fogok még sokáig.

— Jó lenne veled menni. — zokogta Baráth Olga. Igazad van, az élet a fontos, nem a mártírium. A szerelem fontos, de élve. Igen, azt hiszem Zoltán, kár volt.

Baráth Zoltán homlokon csókolja a fiugát. Ezüst harangok harangoztak. A férfi sebére tett kézzel vizszament a kapuhoz. Szent Péter ajtót nyitott neki és Baráth Zoltán a mennyországban hagyta a névjegyét. A kórházban föleszmélt, megtapogatta a sebeit és így szólt az orvoshoz:

— Fölkelek doktor ur, kimegyek az udvarra.

Energikusan, acélos léptekkel, egy megnyuló élet minden virágos látkörével, kifügült szemekkel szívta a szeptemberi déj levegőjét.

— Élek, — sugta önmagának. Valahol egy aradi gyár kürtje fujt, senkisémm tudta, hogy Zoltán találkozott Olgával. Olga messze látót kért Szent Pétertől és lengett az aradi kórház udvarába.

— Él! — sikoltott és szöke fejéről hanyatlott a menny kárpitjára. Könnyéből csöndes eső permetezett a földre.

Zoltán erősen vidáman sétált a kórház udvarán.

HIREK

Nyolcszázhusz lej.

Tegnapelőtt, egy borongós szeptemberi délelőttön egy szomorú le vel reflexiókat váltott ki delőtem és az érzésekből cikszületett „Muzsikál a nyomor” címen. A lelekbemerkoló hangon, reszkető kézzel megirt levélre köteleességem volt a közönség szívére és zsebére apellálnom, midőn arról volt szó, hogy egy jobb napokat látott uriembert, nemrégiben még törvényhatósági bizottsági tagját egy erdélyi vármegyének négytagú családjával együtt meg kell menteni az éhenhalás és nyomorultul elpusztulás rémétől. Megirtam, hogy ez a szerencsétlen még átmenetileg is borzad a „koldus” jelzéstől és irtózik a legtisztább emberi érzéstől: a szánalomtól. Amit kér, csak egyszer kéri végső kétségbeesésében, muszájból, a levélre bélyegét is utolsó, eladott inge drán vett. Egyszer kéri csak: jóllakni, meleg ételt enni és aztán hajrá! lázasan, betegesen is tovább huzni az élet igáját, mintsem az emberek könyörületéből élni, kegyelmet várni.

Ezt irtam, csak más szavakkal. A lelkeimből fakadt érzéseket az után tovább adtam a nyomdaiestben azok számára, akiknek számam, küldtem és irtam. A nemes és őszívű embereknek. Tudtam azt is, hogy nem hiú ki az érzés, míg az emberek szívéig eljut és ugyanolyan melegen lopózik az emberek elkébe bele, mint amilyen melegen tölem kiröppent. Jól számítottam. Tegnap az első délelőttön, négy órával a lap megjelenése után megjöttek az első fecskék: avasz az őszben, négy levelet hoztak a csőrükben és a négy levélben összesen nyolcszázhusz lej volt. Pillanatnyi gyorssegély öt éhes záj számára. Öt meleg ebédre való, mely erőt és kitartást ad a további küzdelmekhez. A szemérmes szerencsétlenek helyett most edves köteleességet teljesítek, midőn a nevükben én köszönöm meg a gyors és nemes adományokat. (pe—ge.)

— Mardarescu hadügyminiszter Aradon. Mardarescu tábornok, hadügyminiszter ma délután hat órakor automobilon Buziásfürdőről Aradra érkezett, ahol Georgescu János közigazgatási vezérfelügyelő, Aradvárnegye prefektusa fogadta. A miniszter kíséretében érkezett Mironescu, a hadügyminiszter titkára is, valamint családjának több tagja. A miniszter rövid aradi tartózkodása után automobilon tért vissza Buziásra.

— Az egészségügyi miniszter Aradra jön. Ma délután Bucurestiből Aradra érkezett Stanescu, a belügyminisztérium számvéveségének vezérigazgatója, akinek tiszteletére este bankettet adtak a megyei vezető tisztviselők. A prefektúrához érkezett értesítés szerint holnap Aradra érkeznek Saveanu egészségügyi miniszter és Crasnaru belügyi államtitár is, akik mindketten magánügyben fognak itt tartózkodni.

— Tüntették a berlini törökök. Berlinből jelentik: A berlini török kolónia tagjai ma tüntetést rendeztek a török követség előtt és követelték Mossul csatolását Törökországhoz.

Románia törekvései a szövetséges adósságok megoldására

(Páris, szeptember 5.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter a Le Temps-nek intervjut adott, amelyben kijelenti, hogy főleg egészségre helyreállítása céljából jött Franciaországba. De nem hagyhatja el az országot anélkül, hogy meg ne látogassa a francia kormány tagjait, mert ki akarja előtűk fejteti álláspontját a Romániát és Franciaországot közösen érdeklő kérdésekben. Első sorban vonatkozik ez a szövetséges adósságok ügyére, amelyet a méltányosság és a békeszerződések

reális szellemében kell megoldani. Románia nagy erőfeszítéseket tesz a helyzet megoldására, de itt tekintetbe kell venni, hogy Románia nemcsak adósa, hanem hitelezője is a szövetségeseknek, mivel a petrolcumforrásokat az ő rendelkezésükre pusztították el a háború alatt. Romániának ebből milliókára menő kára származott, amelyel még most sem térítették meg. A pénzügyminiszter végül kijelentette, hogy a Romániának járó kártérítés ügyében angol és francia nyelven memorandumot fog kiadni.

Pör egy aradi gyáros örököseivel ellen.

Tartásdíj, vagy segélydíj?

(Saját tudósítónktól.) Érdekes per folyik az aradi járásbírószágon egy ismert aradi gyáros örököseivel ellen. A pert a gyáros egyik rokona indította és keresetében kérte a bíróságot, hogy állapítson meg egy olyan tartásdíjat, amely társadalmi állásának megfelelően nyújt megélhetést. A per előzményei a következők:

Még 1901-ben történt, hogy egy aradi gyáros közeli rokonának Koch Mihálynének a férje elhalt Bécsben és az özvegy vagyona nélkül maradt. Az aradi gyáros ekkor jóindulathal felajánlotta az özvegynek, hogy megélhetését biztosítsa, havil 60 koronát, amely abban az időben szerény, de gondtalan megélhetést jelentett. Közben a gyáros meghalt és ezt a kötelezettséget bányája özvegyének ismert aradi

gyáros vette át. A román valuta életbeléptetésekor pedig először 30, majd ötven lejt fizetett. Az aradi gyáros halála után tekintélyes vagyonát két fia örökölte, a kikhez az özvegy azzal a kéréssel fordult, hogy emeljék fel a havi segélydíjat. Föl is emelték, a mit azonban az özvegy keveselt. Az örökösök azon a véleményen voltak, hogy a havi díj, nem tartásdíj, hanem csupán segély volt, tehát megtagadták a további emelést. Per indult meg az aradi járásbírószágon a gyáros örököseivel ellen és a legutóbb megtartott tárgyaláson a bíróság azt a kérdést akarta tisztázni, hogy segélyről, vagy pedig tartásdíjról van-e szó. A tárgyalást elhalasztották és tanúhallgatásokat rendeltek, el a kérdésnek tisztázására.

— A druzok győztek. Jeruzsálemből táviratozzák: Druz forrásból származó hír szerint a druzok szeptember másodikán elfoglalták Sueidot. A hír szerint százötven foglyot ejtettek és gazdag hadianyagot zsákmányoltak. A hír még megerősítésre szorul.

— Pánik a konstantinápolyi tőzsdén. Konstantinápolyból jelentik: A keleti háborús veszedelem hírére tegnap óriási pánik tört ki a török fővárosban. A tőzsdéi értékek rendkívül estek, mire a tőzsdét bezárták.

— A védők kívánságai a tatárbanári perben. Bucurestiből jelentik: A tatárbanári per tárgyalásán a védők kérték a nyilvánosságot korlátozó intézkedések megszüntetését. A bíróság hozzájárult a védelem előterjesztéséhez. — A tatárbanári per tárgyalásán folyik a vádirat felolvasása, amely nyolcszáz gépirásos oldalra terjed.

— Nem degradálják az államtisztviselőket. Bucurestiből jelentik: Georgiu pénzügyi államtitkár ismétellen megcáfolja az Adevarulnak azt a híreit, hogy a kormány a tisztviselők degradálásával fogja megállapítani az új aranyparitásos fizetéseket. A pénzügyminisztérium által kiküldött bizottság csak a fizetések szabályozásának munkáját végzi el és azt is a jelenlegi status figyelembe vételével.

STEINITZER DEZSO

ARADON FÉNYKÉPÉSZETI „DACIA”
BUL. REP. MUTERMÉNEN KÁVÉNÁZ-
MARIA 20. SZ. ZÁL SZENBEN.
készülnek művészi kiváló fénykép felvételek, nagytájak és aquarellak. Lejártányosabb árak!

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy iskolába beiratkozó gyermekek részére a legjobb és legújabb anyagokból készült **deákcsapkákat** kizárólag a Wurzel Testvérek cég-nél Arad Piata Plevna. I. zsidótemp-lommal szemben vásárolhatják.

Kérdés:

Hol lehet jól és olcsón vásárolni?

Felelet:

a szolid árrairól ismert

Wánder

divatáruházban

Arad, Str. Metlanu (Forray-u.)

Őszi árjegyzék.

Szövet osztály.

- 1 mtr. Dubl szövet téli kabátra 140 cm. sz. L. 385 — 900-ig
- 1 „ Férfi szövet strana öltönyre 140 cm. sz. L. 325 — 650-ig
- 1 „ Férfi szövet brünni 140 cm. széles ... L. 400 — 700-ig
- 1 „ Férfi szövet valódi angol 140 cm. sz. L. 800 — 1100-ig
- 1 „ Coucsmen női kabátra 140 cm. sz. L. 450 — 800-ig
- 1 „ Vellour női kabátra 140 cm. széles ... L. 390 — 800-ig
- 1 „ Kockás női szövet 110 cm. széles ... L. 95 — 225-ig
- 1 „ Kockás női szövet pazar mintákban 140 cm. széles ... L. 350 — 580-ig
- 1 „ Couvercut női és férfi kabátra 140 cm. sz. L. 450 — 950-ig

Mosó osztály.

- 1 mtr. Prima tennis flanel 78 cm. széles ... L. 39 — 48-ig
- 1 „ Prima Velvet flanel 70 cm. széles ... L. 48 — 58-ig
- 1 „ Schottis velvet pazar mintákban ... L. 75 — 98-ig
- 1 „ Eponge 40 divat mintákban L. 75 — 115-ig
- 1 „ Cord bársony garantált tartós minőség L. 120 —

Fehérnemű osztály.

- 1 mtr. Kelengye vászon 80 cm. sz. ágyneműre L. 45 — 65-ig
- 1 „ Kelengye vászon 80 cm. sz. fehérneműre L. 48 — 70-ig
- 1 „ Batiszt schiffon 180 cm. széles ... L. 85 — 120-ig
- 1 „ Schroll Damaszt 80 cm. L. 88 — 110-ig
- 1 „ Paplan Cloth minden színben 140 cm. sz. L. 135 — 155-ig
- 1 „ Bőrerős varrás nélküli lepedő vászon ... L. 96 — 118-ig
- 6 személyes len damaszt garnitúra fehér v. színes L. 475 — 575-ig

Confectio osztály.

- Gyermek-kabátok brünni posztóból ... L. 650 — 950-ig
- Gyermek kabátok prima angol kelmeből (béllett) L. 950 — 1250-ig
- Női kabátok brünni posztóból (béllett) ... L. 1150 — 1450-ig
- Női kabátok prima anyag divat fason (béllett) L. 1550 — 1850-ig
- Női kabátok prima Velour vagy Couvercutból L. 2500 — 3500-ig
- Női kabátok prima eredeti modellel szörme gallér és kezeivel L. 3750 — 4500-ig
- Női préselt plüsch kabátok végig béllett ... L. 2100 — 2750-ig

Óriási választék biberes, silk, plüsch, krümmel, breitschwanz és bársonyok különböző színekben feltűnő olcsó árakban, továbbá valódi Schroll és Hermann Pollák féle vásznak, schiffonok és damastok gyári lerakata.

Különböző maradékok felében

— Ujabb győzelem a riflikabilok felett. Madridból jelentik: A spanyol csapatok nagy győzelmet arattak a riflikabilok felett, akik a hegyek közé menekültek. Így a tervezett offenzíva összeomlott. Az ellenség mindenütt nagy veszteségeket szenvedett. Római jelentés szerint ott tartóztatták Abd el Krim egyik ügynökét, Laptanta kereskedőt, aki tömeges fegyvervásárlásaival keltett feltűnést.

— Parlamenti vitából gyilkosság. Newyorkból táviratozzák: Massi mexikói képviselő, a mexikói kamara tegnapi ülése után Manuel Perez képviselőtársát, akivel az ülésen összeveszett, a kamara bejáratánál megvárta és agyonlőtte.

— Művészi festmények Kerpelnél. — Váratlanul hazajött a párisi követ. Bucurestiből jelentik: Diamandi párisi meghatalmazott miniszter ma váratlanul a fővárosba érkezett. Hazaérkezését illetékes helyen összefüggésbe hozzák a pénzügyminiszter párisi tárgyalásaival, mivel Diamandi csak rövid ideig marad a fővárosban.

— Zavargássá fajult a francia banktisztviselők sztrájkja. Párisból jelentik: A banktisztviselők sztrájkja zavargássá fajult. A sztrájkolók fővárosi nagybank előtt tüntetést rendeztek. A rendőrség negyven tüntetőt letartóztatott.

— Egy fogadás szomorú epizódja. Junius hónapban beszámoltunk arról, hogy Szabadkán Antunovics András 23 éves magánhivatalnok cseresznyeszedés közben fogadásból és szerelmi féltékenységből agyonlőtte Lenget Anna urleányt, a szabadkai „Hírnap” című napilap kiadóhivatali tisztviselőjét és öngyilkossági szándékát magára is lökte. Antunovicsot felgyógyulása után átadták a szabadkai ügyészség fogházának. A szabadkai törvényszék büntető tanácsa kétnapos tárgyalás után tegnap délelőtt hirdette ki az ítéletet és Antunovicsot előre meg nem fontott szándékai elkövetett gyilkosság büntetéseért tíz évi fegyházra ítélte.

— H. Sziklay Gizi tánctanárnő klasszikus balettiskoláját szeptember hó 15-én megkezdte. Modern testnevelés, higiénikus torna. Beiratkozás és felvilágosítás lakásán Arad, Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 7.

— Az 1905-ben született katonakötelesek. Az aradi államrendőrségen működő katonai ügyosztály felhívja az 1905-ben született katonaköteleseket, hogy azokba a rendőrkerületekbe, amelyekbe lakásuk tartozik, katonai okmányaik kiegészítése végett sürgősen jelentkezzenek.

— Pönyvtárt jó árban vesz Kerpel.

Gyomorhélzavaroknál, felfuvódásnál, felbőfögésnél, étvágytalanságnál 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztés összes útjait. Köz-kórházi jelentésekben olvassuk, hogy a betegek a „Ferenc József” vizet nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban drogériákban és fűszerüzletekben.

Véglegesen döntenek a megye-beosztások ügyében

(Bucuresti, szeptember 5.) Dimitriu szenátor a közgazdasági reform végrehajtó bizottságának elnöke országos körútról visszatérkezett. Valószínűleg néhány nap

mulva a bizottság ismét összeül és vélegesen dönt az új megye-beosztások ügyében. Döntés után a bizottság határozatát publikálni fogják.

Külgyminiszterek konferenciája Geniben.

Briand, Chamberlain és Vanderwelde már tárgyaltak

(London, szeptember 5.) A Daily Telegraph jelenti, hogy a biztonsági szerződés ügyében összeült jogi szakértők konferenciáján tisztázták azt a kérdést, hogy melyek azok a nézeteltérések és konfliktusok, amelyek a Népszövetség döntése alá tartoznak és melyek azok, amelyekben az érdekelt államok határozhatnának. Megállapították azokat az eseteket is, amelyek háborús támadásra vezethetnek és amelyeket ennek dacára is a Népszövetség elé kell terjeszteni döntés céljából. Ellentétben vannak még azok körül a kérdések körül, hogy miképpen kell a döntést meghozni. A vita körül folyik, hogy a döntések egyhangúnak kell-e lennie, avagy pedig elég a szótöbbséggel hozott döntés is. A szakértői bizottság elvként állította fel, hogy az érdekelt hatalmak semmi eset-

re sem dönthetnek maguk a háború és béke kérdése fölött. Genfi jelentés szerint a szakértők eredményes tárgyalásáról szóló távirat odaérkezése után Chamberlain angol, Briand francia s Vanderwelde belga külgyminiszter azonnal megbeszélésre ültek össze és két óra hosszat behatóan tanácskoztak. Hír szerint a tanácskozáson már annyira tisztázták a főbb elveket, hogy valószínűleg már a jövő hónapban megtartnák a külgyminiszterek konferenciáját, amelyen Németország megbizottja is részt venne.

Milánóból táviratozzák: A Popolo d'Italia félvitalos jelentés alapján megerősíti azt a hírt, hogy Mussolini miniszterelnök részt fog venni a külgyminiszterek küszöbön álló konferenciáján.

— Atadták az ügyészségnek a gyilkos árendőrtisztet. Bucurestiből jelentik: Mahala rendőrtisztet, ki a Piata Victorieián tegnap önvédelemből kettős gyilkosságot követett el, a vacareseni fogházba szállították. A gyilkosság körülményeit még nem tisztázta teljesen a vizsgálat. Munkanuról megállapította a rendőrség, hogy nem szigorúan bízik benne a zoológiai múzeum tisztviselője volt.

— A napokban nyílt meg Cluj, Calea Reg. Ferdinand 5. szám alatt (Szabó Jenő-palotában) Romániának legnagyobb szőrmecárháza. Ennek előnyét elsősorban szőrmekereskedők látják, akik ezideig kénytelenek voltak árucikküket óriási vámok és költségek mellett külföldről beszerezni. Ezután jelentékenyen olcsóbban fedezhetik szükségleteiket, miután a „Casa de Lipsca” cég, — melynek fiókjai: London, Páris, Wien, Leipzig, Newyork és Krakau világvárosok lakosságát is ámulatba ejtették — óriási mennyiségű árut szerzett be és a legváltozatosabb és a legpompásabb szőrméket meglepően olcsó árakon bocsájta forgalomba.

— Adományok a nyomorgó buziási család számára. Tegnapelőtt gyűjtést indítottunk lapunkban egy nyomorba jutott buziási uric család számára. Tegnapi a következő adományokat kaptuk; egy curtici előfizető 500. N. N. Arad 200. G. I. Arad 100, Unterweger Nasi 20 lej, összesen 820 lej. Ma egy aradi urileány 100 lejt küldött be szerkesztőségünkhöz, a mivel a gyűjtés eredménye 920 lejre emelkedett. A nemes adományokat eljuttatjuk a nyomorgó családhoz.

— Balta Frigyes festőiskolája ez évben csak október elején nyílik meg. Minthogy tanítványokat csak méréskelt számban vesz fel, ezért kéri a beiratkozni akarókat, hogy — a hely biztosítása céljából — lakásán, Arad, Str. Eminescu 6., II. em., vasárnaponként 10-12 óra között jelentkezzenek.

— Az aradi színeszet híteles; teljes történetét közli az Erdélyi Élet legújabb száma. Ezenkívül közli Pető Gergely „Bestia” című erotikus versét, folytatja az Aradon internáltak kintzónak leleplezését, részletesen beszámol Kilényi Gyula aradi származású plakettnyűvész amerikai karrierjéről, riportot hoz a Perizkop haláláról, rávetíti Arad görbe tükrét és kacagtató humoreszket közöl a legújabb női divatról.

— Beiratás az állami magyar tannyelvű pedagógiai középiskolába. Az aradi Piata Mihai Viteazul (volt Ferenc-ter) fiúközépiskolában a beiratások megkezdődtek és naponta folytatódnek szeptember 8-ig délelőtt 8-12-ig. Egsz évi tandíj 100 és 500 lej között váltakozik a tanuló vagyoni helyzetéhez képest. Hadi árvák díjat nem fizetnek. A javítóvizsgálatok az I. és II. oszt. számára szeptember 11-én, a III. és IV. oszt. számára szeptember 12-én délelőtt 8 órai kezdettel tartatnak meg. — Az elkészve beiratkozók tankönyvkedvezményben nem részesülhetnek az igazgatóság.

Az aradi
Central-étterem

PARKETTBAR

3 naponként **Táncok!**

teljesen **Szólók!**

új műsor! **Kuplék!**

Naponta 2 bohózat!

Parkettánc!

Belépő díj nincsen!

— A budapesti bomba-pör. Budapestről táviratozzák: A bombamerényletek porének táblai főtárgyalását október negyedikén tűzték ki és akkor ítékeznek a halálraítelt Márfiv József és társai felett másodfokon. A tárgyalás elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

— A letartóztatott aradi vasúti pénztárosnő. Lapunk emlékeztet meg egyedül annak idején arról az érdekes letartóztatásról, amely néhány hónappal ezelőtt történt. Az aradi vasúti állomás pénztárosnő reviziót tartottak és az egyik pénztárnál 33 ezer lej hiányt fedeztek fel. A pénztár kezelőnőjét, S. H.-t, a reviziót végző inspektor feljelentésére a rendőrség előállította és az aradi ügyészségre küldte. Itt kihallgatták, majd letartóztatásba helyezték. A vizsgáló bírói kihallgatásánál S. H. azt vallotta, hogy ez a hiány csupán téves könyvelésből származott. A leányt kihallgatása után szabadlábra helyezték, azonban a vizsgálat tovább folyt ellene. A vallomástól függetlenül a leány édesanyja most kihívta hivatalos nyunga ellenében a 33000 lejt és egyszersmind kérvényt nyújtott be az aradi törvényszékhez, a melyben a bünygyi eljárás megszüntetését kérte. A törvényszék a napokban dönt a kérelem felett.

— Halmos Gyula fogász hazaérkezve, rendelkezéseit ismét megkezdte Arad, Calea Banatuului 2.

— Kiss Anca október elején nyitja meg tánciskoláját a Krispin-teremben. Beiratkozni lehet „Suro-rile Kiss” Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 3. sz. alatti üzletében.

— Vizondulációs habirizurák a legdivatosabb formákban Fehér hölgyfodrász szalonban készülnek.

— H. Sziklay Gizi tánctanárnő tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 12-én a „Fehér Kereszt” nagytermében megkezdte. Beiratkozás és bővebb felvilágosítást lakásán Arad, Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 7. Minden vasárnap vendégóra.

— Deutsch tánciskoláját szeptember hó 12-én kezdte meg kezdők és haladók részére az aradi Munkás Otthonban.

— Rényi Józsa zongoratanárnő a tanítást megkezdte. Jelentkezni lehet lakásán, Str. Po. umbaru 2. (Knežich-ucca).

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi róm. kath. cserkészcsapat (III. Cent.) ezúton mond köszönetet Koleszár esperes, Mészáros igazgató és Gavallik gondnok uraknak, valamint Titenhalier főeredész urnak azért a sok fáradozás, utba igazitás és magyarázatért, amellyel a cserkészcsapat menyházai táborozását kellemessé és hasznossá tették. Ugyancsak köszönet mond a cserkészcsapat méltóságos özv. br. Andrányi Károlyné, Baross Lajos és Scherkov Béla étterem tulajdonos urnak, akik élelem és pénzadománnyal, továbbá Badulescu sig. comisszar, Hendl Odón, Buzás Lajosné, Rónai Jánosné, D. W. uraknak és utólagveknak valamint mindazoknak, akik hozzájárultak a táborozás költségeihez és lehetővé tették újabb frászerezések beszerzését.

Ószi divatlapok
Sándor hírlapjában Arad.

Megkésett szélhámosság

Tyrnauer István levele a Magyar Párthoz.

Clujról jelentik: Az összes erdélyi lapok hosszú cikkeiben számoltak be Tyrnauer István volt cluji hírlapíró külföldön elkövetett szélhámosságairól. Tyrnauer a külföldi politikai köröket azzal csapta be, hogy neki a Népszövetségtől megbízása van arra, hogy megszervezze a Nemzetközi Kisebbségi Ligát Dr. Várady Aurél, a Magyar Párt ügyvezető alelnöke ma levelet kapott Tyrnauertől, amelyben felszólította, hogy az összes kisebbségi panaszokat terjesszék be hozzá, majd ő az általa alakított Nemzetközi Kisebbségi Ligával mindent elintéz. Agitációs költségek fejében kéri az alelnököt, hogy a párt minden tagjától fejenként egy-egy lejt szedjen be. A levélre természetesen nem is válaszolnak, mivel Tyrnauer szerencsétlenségére közben leleplezték szélhámoságait.

Arad világitása.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros vezetősége nemrégben elhatározta, hogy a városnak azon uccáit, amelyek nincsenek megfelelően megvilágítva, villanylámpákkal látja el. A város minden év januárjában világitási naptárt készít egy évre előre, a melybe felveszi a város világitásában szükséges pótlásokat vagy újításokat. Még az őszi szezon folyamán megkezdik a jövő évi világitási naptár összeállítását. Az őszi szezon előtt azonban a város még Gájban meg fogja javíttatni a világitási viszonyokat. Így a gáji, Templom-uccában és a Csorda-uccában, a hol eddig esténként csak nagy távol-ságban pislogott egy-egy lámpás, rendszeren felállítják a villanylámpák sorát. Ez különösen a lakosokra bir nagy fontossággal, mivel most már bevezethetik lakásaikba a villanyt nagyobb költségek nélkül. A gáji uccák után a többi külvárosi uccákra, majd a belvárosi uccákra megvilágított uccákra kerül a sor. A város vezetősége felkérte a villanygyárat, hogy állítsa össze erre vonatkozólag a tervezetet és költségvetést, amelyet a városi tanács elé terjesztenek jóváhagyás végett. A város megvilágításának kérdéséről felmerült az a gondolat is, hogy gázlámpákat állítsanak fel egyes uccákban. Azonban a terv egyelőre keresztülvihetetlen, mivel a város pénzügyi helyzete nem engedi meg ezeket a nagy költségeket. A gázvilágítás kérdésére Angol István dr. polgármester a következőkben reflektált:

— Ezt a kérdést egyelőre nem lehet megvalósítani, mivel a városnak nem áll módjában most gázlámpákkal felszerelni az uccákat. A villanyvezeték legtöbb helyen már megvan s így lényegesen kisebb költség a lámpasorban közbeiktatni egyes lámpákat. Rövid időn belül nemcsak a belváros, hanem a külvárosi uccák világitásának kérdése is rendezve lesz. A város nem költötte nagy összegeket, mivel a polgárság nem bírná megfizetni a nagy területeket. Hiszen ugyanis általában a panasz a sokféle adó és illeték miatt. Tehát mindent csak lassanként és módjával. Ha ejjön az ideje és a város vezetősége helyénvalónak találja, szóba kerül majd a gázvilágítás bevezetése is.

LEGUJABB

Mérgezési kísérlet a bolgár király ellen.

A megvesztegetett udvari szakács.

(Szófia, szeptember 5.) Boris király ellen ma ismét merénylet kísérletet tettek meg. A merénylet azok inszenáltak, akik nem bocsájtják meg az uralkodónak, hogy az agrárpárt harminc tagjának megkegyelmezzett. Az összeesküvők az udvari szakácsot vesztegették meg, hogy tifuszbacillussal tegyen a király ételébe. A merénylet kísérlete a véletlen folytán derült ki és a király szerencsére még nem nyúlt a megmérgezett ételhez. A szakács megszökött. A hangulat Szófiában igen nyomott, mert nincsen nap, hogy a király fenyegető levelet ne kap-

jon. A szobranje mai ülésén különben az agrárpárti képviselők interpellációt terjesztettek be, amelyben kegyetlenségért vádolják a kormányt. Cankov miniszterelnök válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy az agrárpártiak a kommunistákkal egyetértően új forradalmat akarnak támasztani Bulgáriában. Ez a terük azonban nem fog sikerülni, mert a kormány minden erre irányuló törekvést csirájában elfojt. A szobranje nagy többsége tudomásul vette a miniszterelnök válaszáat.

51 magyar tért vissza Oroszországból, 16 feleséggel és 25 gyermekkel.

Az utolsó magyar hadifogolyzállítmány átlépte a csehszlovák-magyar határt.

Ünnepi díszbe öltözött a csehszlovák-magyar határon fekvő Szob község vasúti állomása: a magyar fiukat várták, az utolsó magyar hadifogolyzállítmányt. „Ji...“

A hazatért hadifoglyok között két tisztifőlt van. Az egyik Katona Zoltán, 21 éves volt mikor elfogták, zászlós. Most 32 esztendő, vele jött felesége és két kislánya. A Gitta 8 éves, a Valerin pedig 4 esztendő. Öreg szülei elébe jöttek Szobra. Megható volt, amikor édesanyja végignézett a foglyok során s kereste a fiát, nem ismerte meg. A fiu is idegenül nézett az őszhajú matrónára: nem tudta, hogy az anyja. A nagy izgalomban azt hitte, hogy fia nem érkezett meg, rosszul lelt az anya.

— Mi az, mi történt? — kérdezte Katona Zoltán, mire egy galamb-ősz idős ur: egy államvasúti főfelügyelő megszólalt:

— A fiukat keressük, Katona Zoltánt, aki nem érkezett meg — és sóhajtott egyet.

A következő pillanatban Katona Zoltán már anyja mellett volt. ölelte, csókolgatta, másik karjával apja ölelte át. Percekig tartott, míg ki tudta mondani:

— En vagyok a fiatok: a Zoltán. Azután a meghatottságtól zokogó hangon beszélt el, hogy itt van

a felesége is és hogy hozott két unokát is szüleinek.

— Hol vannak, hol vannak? Hadd látom őket, az én kis unokáimat. — mondta a boldog, nagymama.

Szégylelősen jassu kezekkel, gyönyörű szép orosz hölgy lépett most a nagymama elé, két kékpettyes ruhába öltöztetett szőke aprósággal. A nagymama átölelte, csókolgatta őket, majd babusgatóni, dédelgetni kezdte. A két gyermek nézte, nézte a szép öreg nénit és mondtak valamit. Oroszul. A két fehérhajú öreg úrra sirva fakadt, a boldogságtól is meg azért is, hogy nem értették meg unokáiknak a szavát.

A hadifoglyokat és hozzátartozókat egyelőre a fertőtlenítő intézetbe szállították.

SZÍNHÁZ MŰVESZET

Opera-est az aradi nyári szinkörben.

A legtisztább művészet jegyében rendezett operacst színhelye volt ma este az aradi nyári szinkör. Négy örökszépsegi opera egy-egy részletét adták elő az

Aradon élő operaénekesek, akik ma valamennyien szerződés nélkül állanak. Ma esti szereplésükkel bizonyosságát adták annak, hogy értékes s teljes operaegyüttest lehet összehozni Aradon, amely ennek a városnak zenét szerető közönségét gyakran részesíthetné a magasabb rendű művészet élvezetében. Színrekerült Leoncavallo „Bajazzo“-jának, Verdi „Rigoletto“-jának, Thomas „Mignon“-jának és Puccini „Tosca“-jának egy-egy felvonása miniszterien jó előadásban. Horváth Mici nagyszerűen kulturált, gyönyörű hangja s érzékeltetően kedves játéka kitűnő Mignon-t adott. Z. Várady Margit igaz művészte, széles skálájú és csodásan szép szopránja ezuttal is tomboló sikert hoztak számára. Schronk Ilonka, aki életében most volt először színpadon és most énekelt először zenekarral, kellemes meglepetést szerzett. Bársonyosan meleg és magasságaiban is csillogóan tiszta szopránja szép jövőt biztosítanak számára. Hangjának máris fejlett kulturája és biztos frazirozása, ha színpadi rutinnal párosulnak, a legkiválóbb operaénekesnők közé emelik. Schronk Ilonka bemutatkozását a közönség szívesen fogadta s számtalanszor szőlitotta a lámpák elé. Róna Dezső kiváló baritonja és nagyszerű játéka, Bing János sokszor méltatott értékes művészte, Huszár Károly kitűnő szereplése, a kisebb szerepekben pedig Tibor Lóri, Ladiszlav József, Faludy Károly és Ács Mihály szerepek felejtethetetlenül szép színházi estét a szinkör majd nem teljesen megfőtő közönségnek. A zenekart Csányi Mátyás kipróbált keze nagyszerűen vezette. (b. i.)

* Közeledik a szeptember 12-ike és Fekete Tivadarnak a kulturpaletában tartandó szerzői estje iránt mind nagyobb mértékben nyilvánul meg az érdeklődés. A szerzői-est nemcsak népszerűségével kelti fel az aradiaknak figyelmét, hanem azzal a nagyszerű programmal is, meiyet műsorára tűzött. Szombati-Szabó Istvánt, a költő papot most először lesz alkalma ennek a városnak a pódiumon látni. Járossy Dezső zeneesztétikus a leghivatottabb magyarázója a zenének. Fekete Tivadarnak szenzációsan új versei kerülnek felolvasásra és a többi is mind olyan szám, meiy a közérdeklődést a maximumra fokozza. Siessen jegyét megváltani Oláh Sándornak a Minorita-palotában levő könyvesboltjában.

* Dr. Czettelné Salgó Piroska zongoraművész tanítványokat vállal. Arad Bulev. Regele Ferdinand 5., II. emelet.

* Győző Alfréd jubilál. A színpadi groteszkségek nagymestere 25 éve szolgálja Tháliát. Ebből a negyedszázadból 15 éve van Aradon. A nagyszerű művész most, szeptember 20-án, a téli színházban tartandó előadás keretében jubilál. Színre kerül Kövesi Albertnek a „Goldstein Számi“ című bohózat. A címszerepet maga a jubiláns játssza. Győző jutalomjátékának fájdalmas akkordja, hogy ez a jubileum egyben bucsu is, lesz a színpadtól, a mester tehetségét a jövőben a szobrászatnak akarja szentelni. Az előadásra a jegyeket még a héten megkezdik árúsítani a színházi pénztár.

Kizárólag engros. Kizárólag engros.

AZ ORSZÁG LEGNAGYOB SZÖRMEÁRUHÁZA CLUJON VAN.

Telefon Interurban 5-19.

Szenzációs a „CASA DE LIPSCA“ cluji lerakata. Káprázatos választékban tárulnak a nézők szeméi elé a világ összes szőrméi. :: A cégnek London, Páris, Lipcse, Bécs, Krakau és New-Yorkban vannak fiókjai. A cluji áruház a napokban nyílik meg a Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alatt a Szabó Jenő emeleti helyiségeiben. A kereskedelmi életnek ez lesz a legnagyobb szenzációja.

Telefon Interurban 5-19.

Egy rajztanár érdekes karrierje.

Dollármilliomossá tette egy ötlet.

Párisból jelentik: Ritka vendége van Párisnak. A legkülönösebb amerikaiak egyike, Mister Gellert Burges, a keresztrejtvény feltalálója, Amerika legismertebb embere, aki ma leginkább foglalkoztatja — az egész világot.

Mister Gellert Burges, valamint kor rajztanár volt egy kaliforniai gimnáziumban és híres festő szeretett volna lenni. Amikor első képei nem hozták meg a kívánt sikert, ambíciójának más irányt szabott. Egész sor humoros könyvet bocsátott ki, melyeknek feltűnő címeket adott. Első könyve: „Noé pátriárka panoptikuma” volt, verseit pedig „A bíborpiros tehén” címmel gyűjtötte össze. Egyszerű témáinak komikus csoportosításában sok eredetiség volt és könyvei tetszetek is az amerikaiaknak. De Mark Twain híret, népszerűségét és jövedelmét távolról sem tudta elérni. Tehát más mesterség után látott, mert mindenáron gazdag ember szeretett volna lenni.

És ez a vágya, ez a régi álma csodálatos módon vált valóra. Két évvel ezelőtt adta ki első gyűjteményét, melyben keresztrejtvényeket adott fel a közönségnek. A kísérlet sikerült. A könyvet néhány hét alatt százezer példányban kaptokták el és az amerikai könyvpiac legnagyobb szenzációja volt.

Gellert Burges ma milliomos, amerikai becséssal. Most már előbbi könyveit is mohón kaptokják és olvassák. Kiadója csak nemrég hitte meg, hogy olyan terjedelmes regényt írjon, amelynek bonyodalma egy keresztrejtvény körül fonódik. Burges előbb felolvasó körutazást indított Európába és így került Párisba mostan. Itt két előadást akar tartani a keresztrejtvény feltalálásáról, az alapötlet keletkezéséről és kifejlődéséről. Innen Londonba, Berlinbe, Bécsbe készül.

Gellert Burges elárulta egy újságírónak, hogy az első keresztrejtvény alaprajza egy fekete elefánt volt, a melynek fekele testébe olyan betűket rejtett, melyek balról-jobbra és felülről-le ugyanazt az értelmet adták. Az első rejtvények egyfélék voltak, de a sok szerkesztés valóságos mesterré avatta őt. Burges hangsúlyzza, hogy előtte Franklin Adams volt amerikai újságíró, a Newyork World rejtvénytípuskészítője már 1857-ben több keresztrejtvény-féle talányt közölt lapjában. De eszébe se jutott, hogy ezzel a mesterséggel pénzt is kereshet. Fején találta a szegyet Gellert Burges. Mert olyan tömegszüggelést tudott keresztrejtvényeivel elérni, hogy Amerika — és ma már Európa is — valóságos keresztrejtvényt-mániába esett. Mindenki keresztrejtvényt fejt.

Amerikában a vasúti kupék fala, épületek uccái oldalai, kirakatok, háztetők, aszfalt felületei keresztrejtvényekkel. Nagy cégek óriási reklámtáblákra keresztrejtvényeket vetítenek, amelyeknek megfejtéséért nagy díjakat tűznek ki.

Most a francia kiadók is megro-

lianták a híres amerikai vendéget. Igen nagy árat kínálnak neki, hogy megírja önéletrajzát. Választ erre még nem adott.

Talán azon gondolkozik, ne írja-e meg azt is, de csak — keresztrejtvényben. Így két legyet üt megint egy csapásra.

Tüntetésre készül az ellenzék.

(Bucuresti, szeptember 5.) Ellenzéki körökben az a hír terjedt el, hogy a parlament megnyitása után az egysült ellenzék hatalmas tüntetést rendez a kormány

ellen és esetleg obstrukciós eszközökkel is megakadályozza a parlament normális munkáját, hogy így a kormányt távozásra bírja.

A Shenandoah léghajó katasztrófája után

Eltűnt egy másik léghajó is. — A lezuhant léghajó utasai emondják a katasztrófa lefolyását. — Amerika beszüntette a Zeppelinek készítését. — Dr. Eckener hozzászólása a léghajó szerencsétlenségéhez.

Newyorkból jelentik: Mai számunkban részletesen beszámoltunk arról a borzalmas katasztrófáról, amely az amerikai Zeppelin-rendszerű „Shenandoah” léghajót érte fenn a levegőben kettéválás folytán. A léghajóban 42 ember ült és a lezuhanás következtében eddig 15 halálos áldozata van. A katasztrófa után valószínű pánik következett be és a szomorú esemény következtében Amerika beszünteti a további Zeppelinek építését. A szörnyű katasztrófáról, valamint az utána bekövetkezett eseményekről az alábbi távirataink számolnak be részletesen:

Ez a szerencsétlenség a legnagyobb eddiglé a léghajózás történetében. A kettészakadt Zeppelin az Ohio állambeli Ada község határában hullott le a földre. A katasztrófa alkalmával Landsdown hadnagy 14 emberével együtt az életét vesztette. A léghajóban összesen 42 személy utazott. Többeknek sorsa még ismeretlen.

Újabb jelentés szerint a Shenandoah menekülteinek közlése alapján megállapították, hogy az időjárás nyomban a felszállás után rosszra fordult. Nemsokára forgószél is kerekedett, amely később oly erőssé fokozódott, hogy már nem lehetett ellene védekezni. A mikor a léghajót az a veszedelem fenyegette, hogy függőleges helyzetben a földre fogja szorítani a vihar, a parancsnok ballasztot dobott ki. Ezáltal elérte, hogy a léghajó megmenekült az azonnali katasztrófától. Fent azonban, miként bebizonyosodott, még erősebb volt a légáramlás, úgy, hogy a léghajó menthetetlen helyzetbe került. Szerencsés körülménynek számít azonban, hogy robbanás nem következett be, különben a léghajó legénysége közül senki sem menekülhetett volna meg. Az elűlő részen levők mindannyian megmenekültek, mert ebből a részből fokozatosan áramlott ki a helium, úgyannya, hogy a léghajó leereszkedése bámulatos szabályossággal történt.

Ma távirat jelent Newyorkból: A Shenandoah katasztrófája az egész országban lesújtó hatást keltett. A lapok hosszú cíkekben számolnak be a borzalmas katasztrófa minden mozzanatáról és felvetik a kérdést, vajon érdemes-e több pénzt léghajókészítésre áldozni. A Shenandoah szerencsétlensége a léghajók használhatóságát illetőleg jogos kéte-lyeket támasztott. Washingtonban

megvannak győződve, hogy a kongresszus nem fog újabb hiteletet léghajók építésére megszavazni.

Londonból táviratozzák: A „Daily Telegraph” szerint Washingtonból azt jelentik, hogy a Shenandoah léghajót ért szerencsétlenség folytán az amerikai tengerészetiügyi minisztériumnak az a szándéka, hogy a léghajókkal való kísérletezést bizonytalan időre beállítja a lakeharszti repülőállomást bizonytalan időre megszünteti és a „Los Angeles” léghajót is bérbeadja kereskedelmi célokra.

A berlini „Lokal-Anzeiger” tudósítója megkérdezte dr. Eckener véleményét az amerikai léghajókatasztrófa gyanítható okairól. Dr. Eckener azon a véleményen van, hogy a léghajót a földreszállás alkalmával függélyes irányú légörvény kapta el, amely a földhöz vágta. Eckener utalt még arra is, hogy a szerencsétlenül járt léghajót nem lehet a Z. R. III. testvérhajójának tekinteni. A léghajót Amerikában építették. Háromezer köbméterrel kisebb volt, mint a német típusok. Fedélzetére négy amerikai motort szereltek fel. A Z. R. III. hajtóműjét viszont öt német Maybach-motor szolgáltatja.

(Newyork, szeptember 5.) Egy másik léghajó eltűnéséről is hírt hozott ma a táviró. Rodgers repülő négy nap előtt a Hawaii szigetekre repült léghajóval. Negyven órával ezelőtt távirat érkezett tőle, amelyben kényszerleszállását jelent. Azóta semmi hír sincs róla. A tengerészeti minisztériumban a hangulat mándezek dacára bizakodó. Richardson Atlantica-repülő véleménye szerint tavaly vele is hasonló eset történt és az Azori szigetekenél ötvenöt óra hosszat a nyílt tengeren tartotta fenn magát a léghajóval. Wilbour tengerészeti államtitkár rendelkezése a tervbevevett második Hawaii szigeti repülési kísérletet addig felfúják, míg Rodgers sorsáról hír nem érkezik. Ha a léghajó szerencsétlenül járt, úgy nem kísérik meg a második repülést. A második léghajó sorsa még jobban felizgatta a közvéleményt. A felkutatására minden intézkedést megtettek.

Newyorkból táviratozzák: Heimen kapitány, a szerencsétlenül járt „Shenandoah” kormányozható léghajó konstruktőre ma kijelentette, hogy a katasztrófát vétkes könnyelműség okozta. A léghajó megszerkesztésekor a világ

legbiztonságosabb járműve volt. Később változtattak a szerkezeten, amivel azután a légi kolosszus biztonsága nagyon meggyengült. Hozzájárult ehhez az is hogy a helium-gázzal való takarékoskodás céljából a tizennyolc szelep közül nyolcat kiküszöböltek. A kapitány azt hangsúlyozza, hogy ő semmi körülmények között sem indult volna el a léghajóval. A sajtó folytatja vehemens támadását Wilbour tengerészeti államtitkár ellen és követeli, hogy az államtitkárt vonják felelősségre a katasztrófaért.

MOZI.

xx „Präter-álom” az aradi Apollóban. Nagy siker mellett vetítette az Apolló mozgószínház ezt a kiváló filmet, mely a bécsi Präter ezerféle tarka jelenségeit eleveníti fel, ahol a jókedély az uralkodó. A film mesés szövege érdekesítő és a közönség nagyon jól szórakozott. A Präter-álom főszereplője Henry Porten a tőle megszokott közvetenséggel és bájjal játsza meg a főszerepet, egyszerű de ötletes tojletjeivel csodálkozásba ejti a népet. A film kezdőmarad az Apolló műsorán. Az előadások ma, vasárnap, fél 5, fél 8 és egynegyed 10 órakor, hétfőn fél 8 és egynegyed 10 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Marosparti nyári mozgószínházban vasárnaptól kezdve 2 előadás. Vasárnap, azaz 6-án este vetít „Egy filmszínész kálváriája” című amerikai életképet 7 felvonásban, főszerepben Marguerite Marsh. Ezt megelőzi „Charlie mint kartonista” komédia 1 felvonásban. Kezdeté este 8 és fél 10 órakor.

xx Ma vasárnap vetíti utoljára az aradi Uránia a „Száguldó lóka” című nagyszerű vígjátékot, amelynek főszerepét Freddy, a kitűnően idomított lóka játsza. A darab cselekménye zsufolva van vígjátéki ötletekkel és az Unide Newyork egyik fényes varietében játszódik le. A darab többi főszereplője Louise Fazenda, Sidney Chaplin és Ford Sterling. A legnagyobb könnyedséggel lépnek a humor szolgálatába. Az előadások fél 5, fél 8 és egynegyed 10 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia hétfőtől mutatja be az „Éjszaka rejtelmei” című szenzációs filmet. A főszerepet Egeda Nissen játsza. Az előadások fél 8 és egynegyed 10 órakor kezdődnek.

TANÜGY.

— Továbbképző tanfolyam 14-17 éves úri leányok részére. Anyaga: világtörténelem, magyar, német, francia, román irodalomtörténet, földrajz, mitológia, filozófia és művészettörténelem. Ugyanott modern kézimunkatanfolyam. Jelentkezni lehet Arad, Piata Avram Iancu 18. II. emelet.

— A német-román tanfelvü általános iskola I-IV. oszt. a beiratások szeptember 10-ig, mindennap 8-12-ig tartanak a kulturpalotai iskolánál. „Veni Sancte” szeptember 14-én d. e. 9 órakor. A tündés tanítás kezdődik szeptember 15-én.

KÖZGAZDASÁG

Pár őszinte szó a zárórarendeletről

Az ipar és kereskedelem fellendüléséhez, magas színvonalának eléréséhez elengedhetetlen feltétel a magas színvonalú közigazgatás is. A modern közigazgatás alapja: a korszerű törvények és rendeletek, s az ezeknek a végrehajtásához szükséges megfelelő számú és képzettségű tisztviselői kar. Még pedig olyan tisztviselői kar és olyan törvények, amelyek igyekeznek az iparosnak, a kereskedőnek kezére járni, s őket munkájukban támogatni. A közigazgatás fellendülése, ami az ország gazdagságát és jólétét is jelenti, másképp el nem érhető. Ezek a követelmények nekünk még sok kívánnivalót hagynak. A hiba azonban nem mindig a kormányban van, mert sokszor legnemesebb intenciójú törvényeink végrehajtásánál is pártpolitikai és kicsinyes, önző célok érvényesülnek. A legjobb példa erre az új záróra-rendelet, amelynek végrehajtása körül nagy csaták dultak, gyűléseken szenvedélyes hangú tiltakozások hangzottak el ellene. Ez a rendelet pedig és annak nemes, humanus intézője bármelyik nyugati állam kormányának dicsőre válhatna. A rendelet célja, hogy védje az alkalmazottakat a munkaadóval szemben.

Legyünk őszinték: az alkalmazottak, legyenek azok kereskedősek vagy bankhivatalnokok nagyon is rá voltak erre utalva. Tulajdonosok áruszámba mentek, s értéküket a kereslet és kínálat közgazdasági törvénye szabta meg.

Szinte érthetetlen a nagy felzúdulás a zárórarendeletről, mert hiszen csak azt akarja, amit már minden nyugati államban régen megcsináltak. Az alkalmazottat védi és gondoskodik róla, hogy napi nyolc óránál többet ne dolgoztassák. Déli két órai ebédet és vasárnapi munkaszünetet ad nekik. Elvben nem ellenzik ugyan a munkaadók, de a végrehajtás ellen tiltakoznak, mert látják, hogy a hatóságok komolyan veszik a törvény rendelkezéseit. A nagy kínálat miatt az alkalmazott nem védekezhetik és ezért védik a hatóságok. El kell ismerni, hogy a zárórarendelet idős és humanus. Ha a kormány ezen az uton halad tovább és ha ilyen határozottan kulturatív jelentőségű törvényeket és rendeleteket hoz létre, ha ezek betartását szigorúan ellenőrzi, csak a köznek használ és az igazi konszolidációt segíti elő.

Ihczédy Akos.

ZÜRICHEN 2.55, PÁRISBAN 10.50 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(Szeptember 5.) Áru: Márka 49, angol font 980, francia frank 9.75, svájci frank 39.40, lira 8.20, dinár 3.57, dollár 202, schilling 29.50, magyar korona 355, cseh korona 6. Pénz: Márka 47, angol font 970, francia frank 2.50, svájci frank 38.40, lira 7.80, dinár 3.50, dollár 200, schilling 28.50, magyar korona 365, cseh korona 5.90. Kifizetések: Márka 28.50, angol font 992, francia frank 2.60, svájci frank 39.45, lira 8.25, dinár 3.60, dollár 203.50, schilling 28.50, magyar korona 345, cseh korona 6.06.

ZÜRICH TÖZSDENYITÁS.

(Szeptember 5.) Berlin 123.31, Amsterdam 208.50, Newyork 517.62.50, London 2511, Páris 24.25, Milánó 20.75, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.22.50, Bucuresti 2.55, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0073.05.

ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT.

(Szeptember 5.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.50, Newyork 518, London 2511.50, Páris 24.30, Milánó 20.75, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.22.50, Bucuresti 2.55, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0073.05.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT.

(Szeptember 5.) Kihetések: Páris 9.55, London 985, Newyork 202.50, Milánó 8.45, Zürich 39.25, Bécs 0.0028.70, Prága 6.52. Valuták: Napóleon 720, arany márká 48, leva 1.46, török lira 1.14, angol font 970, francia frank 9.65, svájci frank 38, lira 7.95, drachma 3, dinár 3.55, dollár 201, lengyel márká 34, osztrák korona 28.50, magyar korona 280, szokol 6.03.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI. — (Szeptember 5.) Beigrád 1261—1269, dinár 1241—1263, Bucuresti 350—352, lej 348—354, Páris frank 3343—3377, svájci frank 13.736—13.845, Prága 2104—2116, cseh korona 2094—2116, Newyork dollár 71.090—71.520, Bécs osztrák korona 100.12—100.72.

— Eladott aradi ingatlanok. Tóth Istvánné szül. Brunner Erzsébet eladta a Piata Catedralei 7. sz. házból az öt illető felelő részét 500.000 leiert Popeti Trajánának. — Ujlaki József és neje eladták a Str. Marasián 41. sz. házat 60000 leiert Kaiser Rozáliának. — Messer Jakabné eladta a Calea Radnei 158. sz. ház felelő részét Messer Jakabnak. — Róth Albert és neje eladták a Str. Teodor Ciontea 21. sz. házat 410.000 leiert Purza Máriának. — Marossy György és neje eladták a Str. Episcopul Radu 21a. sz. házat 680.000 leiert Lustbader Adolf és nejének. — Halász Mihály és neje eladták a Str. Mocsár 7. sz. házat 200.000 leiert Neubauer S. Oszkárnak. — Tóth István és neje Hegedüs Teréz eladták a Str. Bogdan 12a. sz. házat 255.000 leiert Varga Sándor és nejének.

Az aradi Marosparti nyári mozgósínház

6-ikától, vasárnaptól kezdve

2

előadást tart

8 és 1/2 órai kezdettel!

SPORT.

Nagyszabású

atlétikai verseny Aradon.

Románia ifjúsági bajnokságai Aradon és az AAC. országos versenye.

Az ország sportközönségének élénk érdeklődése irányul ma azaz szeptember 6-án Arad városra felé. Egyrészt a jövő athléta generáció legjobbjainak vetélkedése, másrészt a senior versenyzők elsőrendű küzdelmei adják meg az AAC. rendezésében lebonyolításra kerülő nagy athléta viadal sportértékét. Múltán megérdemli a klub, hogy a nagyközönség a maga érdeklődésével is jutalmazza azt a munkát, amelynek rugója a tiszta sportlelkésedés, az igazi amatőr-sportszellem s eredménye bizonyíték sok értékes teljesítmény, mely országos viszonylatban lesz elsőrendű.

A verseny délelőtt 9 órákor előjátékokkal és az ifjúsági bajnoki számok jelentős részének lebonyolításával kezdődik. A 11 ifjúsági bajnoki számon kívül délután fél 3 órai kezdettel indul meg a seniorok versenye a következő versenyszámokkal:

1. 100 méteres síkfutás Urbán Iván vándor-díjért. A győzelmi díjért Románia legkiválóbb rövid távfutói indulnak: Péter (KAC), Schuller (Nagyszeben), Bergenthal, Vislányi (TAC), Stefan (AAC). Az eredmény könnyen lehet új országos rekord. E versenyszámra különösen felhívjuk a nagyközönség figyelmét, mert egyike lesz a nap legszebb versenyeinek.
2. 200 méteres síkfutás (handicap.)
3. 400 méteres síkfutás Schuller (Nagyszeben), Márky (AAC) remek küzdelme.
4. 800 méteres síkfutás (junior.)
5. 1500 méteres síkfutás Szathmáry János-vándordíjért. Kabát és Wild találkozása biztos rekord eredménnyel fog járni.
6. Diszkoszvetés.
7. Súlydobás (handicap.)
8. Magasugrás. Stefan és Russu találkozása.
9. Magasugrás, ötös csapatverseny Eckhart István örökös vándordíjért. Az AAC-ATE csapatok mérkőzése.
10. Távolugrás. Stefan és Fischer találkozása.
11. Kalapácsvetés. Bodea főhadnagy szereplése.
12. 4×100 méteres staféta. TAC., AAC. erős küzdelme.
13. Gerelyvetés.
14. 100×200×400×800 méteres staféta.
15. 13 kilóméteres országúti bajnoki távgyalogó-verseny. A senior versenyekre ötven athléta nevezése érkezett 180 nevezéssel.

A verseny-rendezőség élén Avramescu-Vazul az aradi kerület elnöke, dr. Vlád Aurél a temesvári kerület elnöke és Vas Guszty az AAC. elnöke áll. Verseny-íntézők: Schwelengraber

Kálmán és Mittermayer Ödön. A senior versenyek győztesei szebbnél-szebb tiszteletdíjakkal és gazdag érem díjazással jutalmaztatnak. A díjakat a klub egyik főtéri üzlet kirakatában állította ki közszemlére.

A vasárnap sportja.

(Saját tudósítónktól.) A botrányokkal és óvási lehetőségekkel megindult bajnoki szezon második fordulójának sorsolása nem hoz különösebb érdekességet képviselő mérkőzéseket. A sorsolás szerint az AMTE-a lupeni Jiulul Lupeniben, az AAC az Olympiával Micalacan és a Gloria CFR a Simeria CFR-rel Simerián fog játszani. A legnagyobb nivóju mérkőzés az AMTE lupeni mérkőzése lesz, ahol az aradi csapat elkeseredett küzdelem utáni minimális győzelme várható, bár a Jiul a honi pálya hatalmas előnyével indul a küzdelemben. Az AAC-Olympia találkozón az AAC valószínűleg megismétli a tavaszi szezonban elért könnyű győzelmét, azonban ismerve az Olympia makacs szívósságát, minden meglepetésre el készülünk. A vasárnap harmadik bajnoki küzdelme CFR és a simeriai CFR között fog lezajlani. A mérkőzés kiemelte teljesen nyílt, de az aradi csapat rutin és technikai fölénye fog minden bizonnyal döntőleg hatni.

Az ATE Timisoarán barátságos mérkőzés keretében találkozik a TAC-cal. Az ATE örvendetes formajavuláson ment keresztül, bizakodással nézünk a küzdelme elé. Az ATE a következő csapatát szerepelteti: Löwenberg-Róth, Vidák-Varga, Szabó, Grosz-Vajda, Balog, Tóth Pali, Szikuta, Weichelt.

Ha Aradnak az „érdekes” bajnoki küzdelmekből egy sem jutott, mindenesetre Arad város sportja áll a holnapi napon az egész ország érdeklődésének középpontjában. Az AAC atlétikai versenye rendkívüli sportcsemege és valószínűleg a versenyen az eddigi rekordok egész halmazát döntik meg kitűnő formában levő atlétáink.

O 1929-ben Magyarországon lesz Európa evezős bajnoksága. Prágából táviratozzák: A Prágában most gyűlésező nemzetközi evezősszövetség döntése szerint Európa evezős bajnokságát 1927-ben Lengyelország, 1929-ben Magyarország és 1930-ban Belgium rendez meg.

O Rivális csapatok mérkőzése. Kedden, Kisasszony-napján barátságos footballmérkőzés keretében találkozik a két régi rivális egyesület, az AAC és ATE footballcsapata. A mérkőzés délután 5 órákor kezdődik a CFR. Glória óvártéri sporttelepen. Előzőleg CFR. Glória II.—ATE II. játszik.

Legégs hölgy ruháit „Trébits“ szalonjában készíti!

Costümök, estélyi ruhák a legújabb divat szerint izléseesen készülnek. Varró- és tanulóleányok magas fizetéssel azonnal felvételtnek

Arad, Salac-u. 6.

S A K K

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

A Maróczy-jubileum.

A jelenleg Amerikában élő Maróczy 30 éves mesteri jubileumát ünnepli. A mesteri címet Hastingsban, 1896-ban nyerte. Azóta állandó résztvevője a nemzetközi versenyeknek az 1912-1920-ig terjedő időt kivéve, amikor a versenyjátéktól egy időre visszavonult. Első díjakat nyert a következő nemzetközi versenyeken: Wien 1899, Monte-Carlo 1902 és 1904, Ostende 1905, Barmen 1905, Wien 1908, Amsterdam 1922, Hastings 1925. Matcheket nyert Charousek, Exner, Sterk és Olland ellen, Enwe-vel eldöntetlenül mérkőzött. A jubileum alkalmából a Magyar Sakkvilág ünnepi számot adott ki, melyet akár emlékkönyvnek is lehetne nevezni úgy terjedelmét, mint tartalmát tekintve. Usak Berger gráci mester cikke nem belevaló. A képtelenül hiu iskolamester az egész cikkben csak önmagát dicsőíti. A Maróczy-számból való a következő játszma, melyet a nagymester 1896-ban, Budapesten játszott, a tábla megtekintése nélkül.

91. Középszel.

Világos: Dr. Mátyus. Sötét: Maróczy.

1. e2 e4, e7 e5. 2. d2 d4. e5×d4 3. Vd×d4, Hb8 c6 4. Vd4 d1 (Régies; Ve3 a szokásos) Hg8 f6 5. Hg1 f3, Ff8 e5 6. Ff1 d3, d7 d6 7. h2 h3, Fe8 e6 8. Hb1 c3, 0-0. 9. Fe1 g5 Kz8 h3! 10. 0-0 Hc6 e7 11. Fg5×f6, g7×f6. 12. Hc9 d5. He7 g6, 13. c2 c3 c7 c6. 14. Hd5 e3 Bf8 g8, 15. Kgl h1 Vd8 f8, 16. He8 f5, Ba8 e8, 17. Kh1 h2 Hg6 f4, 18. Hf3 h4 Fe6×f5, 19. c4×f5 Vf8 h6, 20. g2 g3 d6 d5, 21. b2 b4 Fe5 d6, 22. Vd1 d2 Bg8 g7, 23. Ba1 e1 Be3 g8, 24. Be1 e3 Vh6×h4!! 25. g3×h4 Hf4 e2+ 26. Be3 g3 Hc2×g3 27. f2×g3 Bg7×g3, 28. Bf1 f4 Fd6×f4, 29. Vd2×f4. Sötét 3 lépéses mattot jelentett.

STERNSTUN LITENSTUN

Libásdú! Az illető „uriasszonyról“ nekünk is meg van a véleményünk, azon ban közelebbit nem írhatunk. A törvény nem enged bizonyítást, ha női becsület kezdünk ki. Különben is izléstelen volna, még akkor is, ha ez köztudomású. Viszont azt is tudtuk, levele nélkül is, hogy a két szereplő közül az asszony tizenkilenc, a férfi egy híján husz. — Madeleine imádója. Ez az utolsó üzenetünk, végtére is mi újság vagyunk és nem szerelme közvetítési iroda. Ha öthat szerkesztői üzenettel még arra is vállalkoztunk, hogy önt imádjattal észrevetessük és nem sikerült, — nem

a mi ügytelenségünkön mulott. Hétről-hétre viszont ezt a rovatot egyoldalú szerelmi levelezésre kisajátítani nem lehet. Más számára is kell itt a hely. Öszintén szólva ezt hisszük, hogy ön olyan kocsi után szalad, amely sohasem fogja felvenni. Próbáljon inkább más lány után érdeklődni, megvizsgálódik és nem sokára ön is nevetni fog ezen a humoros közeledési módon. A fentiek után tárgyaltan kérdéseire válaszolunk. — Tudni szeretném. A tordai világot egy Kolozsvár környékbeli kereskedő lánya nyerte meg. A többi nyermény tárgyakat is kisorsolták. Forduljon sorsjegyet ügyében Clujra a „Sirocco“ vállalatához, mely a sorsolást rendezte. Tizenhat esztendő. Megirtuk már a múltkor, hogy névtelen levelezésbe szerkesztőségünk egyik tagja sem bocsátkozik. Ehhez sem időnk, sem kedvünk. — Régész. Cleopaira tüje nevet viseli H. Tahutmes fáraó két obeliszkje, melyek egyike Londonba, másika pedig Newyorkba került el Alexandriából. — Pereskédő. A kérdézet könyvet nem bíró Eötvös József, hanem Eötvös Károly írta. Címe: A nagy per. Eötvös Károly a vérvád monstreperben a vádlott tisztaeszlári metsző védője volt, tehát művét közvetlen tapasztalatok és

hiteles adatok alapján írta meg. — Muzsikál a nyomor. Adományokat szíveségből szerkesztőségünk továbbit a szerencsétlen család számára. Nem nevezhetjük meg. — Lapbarát. Köszönjük szimpátiáját ebben a ránk kényszerített piszkos harcban. Az üdvözet és bátorítás jól esett. — Rajongó. Nem illik urinót az uccán ismeretlenül megszólítani megismerkedési szándékból. Virágot se küldjön ismeretlenül, mert visszautasíthatja. — Komoly leány. 1. Magától függ minden. 2. Nem szokás. Szépitőszereket nem ajánlunk. 3. Súlyos indiszkréciónak lenné. — Közgazdász. A közgazdaságtan a népek, társadalmak és az egyén gazdasági életének jelenségeivel, azok megfigyelésével, ábrázolásával, szabályaik megállapításával foglalkozó tudomány.

A felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF
távollettében a szerkesztésért
KAROLY SANDOR
felel.

Cenzurái: Prefectura Judetului.

HÖLGYKÖZÖNSÉG.

kivánságára újra bevezettem

NŐI KALAPOKAT.

Legszebb és legújabb modellek
bársony és filcből kirakatomban
láthatók.

Masamódoznak 10% engedményt
adok.

Reclám kalap, legújabb szí-
nek, 395 lej.

5198

ALKALMI VÉTEL!

HOFFMANN SÁNDOR,

Arad, Fischer Elise épület.

NYILTÉR

E rovat alatt közlöttékert nem vállalunk felelősséget!

OVAS.

„Förjem Nestor Romulusért, akitől különváltan élek, semmi felelősséget nem válllok.“

Juliana Kantean
kereskedő Bányava.

5198

ÉRTESÍTÉS!

Tiszteltettel hozom a t. vásárló közönség szives tudomására, hogy több oldalról érkezett kívánságnak eleget téve az őszi szezonra bevezettem és állandóan raktáron tartok

női és gyermek kabátokat

a legegyszerűbbtől a legfinomabbig nagy választékban versenyképes áruk mellett. Kiváló tisztelettel:

Vándor Bertalan
divatáru kereskedő Arad,
Str. Metianu (Forray-ucca.)

5273

WAGONS-LITS

aradi ügynöksége
tisztviselőt
keres, francia nyelv
megkivántatik.

Érdeklődni Arad, Bul. Reg.
Maria 18. (Központi Takarékt.)

5268

Eladó!

13.500 folyóméter 5.5 kgr.-os sín
4.500 darab összekötő csavar
4.500 összekötő lemezt
37 „ 60-as nyomtávu tengely
78 „ 60-as nyomtávu kerék
8 „ 60-as nyomtávu truck
20 tengely kerékpár
53 darab csapág

Grünstein Samuel és fia Béla
fatermelő cég,
Oradea-Mare, Str. Printul Carol.

Eladó ingatlan birtokok:

Belváros területén 3 lakásos uriház 180 ezer lej bankköleséssel terhelve 400 ezer lejért eladó. — Ezenkívül nagyobb, jól jövedelmező emeletes bérházak bankköleséssel terhelve, jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Arad területén pusztai telkek részletfizetésre is, a határban pedig tanyás birtokok eladók. 5229

BOROSS ügynökségnél

Arad, Str. Consistorului (Batthyány-u.) 9.

Perfekter Deutsch-Ungarischer
Korrespondent
im
Buchhaltungswesen

versiert per sofort gesucht. — Offerte unter bitte chiffre „Grossbetrieb“ an die Administration des Aradi Közlöny. 5100

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Gyermek-hintópor, krém és szappan úgy jó, ha Höfer-féle

Női és gyermekruhák, kosztümök, kabátok első
rendű kivitelben, mérsékelt áron készülnek

Deutsch Anna

Arad, Strada Mărășești 3. Ugyanott fizető-
leányok, csak jó munkások, felvételnek.

Biztos tőkebefektetés!

10.000 lei havi jövedelmet
hozó újonnan épült ház, 3 szo-
bás, fürdőszobás lakással, 4 ipar-
műhellyel és kerttel 620.000 leiért
eladó, azonnal átvehető.

Megbízott: 16565

Hadászirodája Arad,
Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz.

HAJAT VESZEK

Fischer János modern hajmunka
vállalata Arad, Str. Unirei (Fábián-u.) 11.

Páló Sámuel

KÖSEP ÉTTERME

Arad, Piata Avram Iancu 11. sz.

Kooh műszáros mellett, újonnan átalakítva

Naponta háziasan, tisztán, hiba-
zárattal készített ebéd és vacsora.
Kifőző italok! Minden szombaton
deiben szollet. - Abonensek házon
kívül is étlap szerint, olcsó áron

Üzletház-vevők figyelmébe!

2 üzlet, 3 szobás elfoglalható lakás-
sal, azonkívül 5 lakás 650.000 lei;
3 üzlet, 2 szobás lakás, elfoglalható
400.000 lei; — 2 üzlet, 2 szobás
lakással 300.000 lei; — 1 üzlet, 2
szobás lakás, elfoglalható 350.000
lei. Sürgősen eladók. Megbízott:
MAIER, Arad Str. Nieu Filipescu
(Florián-u.) 13. 5220

Eladó magán- és bérházak.

Varjassy Lajos uccába azonnal elfog-
lalható 4 szobás magán ház 270.000
lei; Varjassy Lajos uccába 4 laká-
sos ház, 2 szobás elfoglalható,
nagy kerttel 450.000 lei; — Magyar-
ucca közelébe 4 lakásos ház, 2
szobás fürdőszobával, 1 4 szobás,
1 1 szobás, 2 szobás elfoglalható
480.000 lei; — Deák Ferenc-ucca
végén 1 4 és 1 1 szobás lakásu
ház 250.000 lei; — 16 lakásos ház
720.000 lei; — Egy magánház
3 szobás lakással lélepcső nélküli
bérbe adó. Megbízott: MAIER,
Arad Str. Nieu Filipescu No. 13.
(Florián-ucca) 5221

Jókarbanlévő

35 lóerős
„BENZ“

túra-autó
olcsón eladó.

Cím: 5142

az Aradi Közlöny kiadójában.

Úrinők figyelmébe!

Az ősi idény kezdetével
több év óta sikeresen
működő női kalap tanfo-
lyamomat újra megnyi-
tottam. Kalap újdonságok,
megérkeztek, Atalaki-
tás model után készült.

Cornelia Binder

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 46.

Érettségire,

középiskolai magánvizsgákra, osztály-
észtérvonásokra is a leggyorsabban ké-
szít elő a 4845

Zsoldos tanintézet

Bdancs, VII., Deák-ucca 24. szám.

Teljes anyagi felelősség. — Részletes
tájékoztatót szívesen küldök az
„Erdélyi Élet“ kiadóhivatala ARAD.

ÜGYNÖKÖK

„Singer“ varrógépek
részletfizetésre leendő eladására
felvételnek Arad és Hunyad-
me-gye minden nagyobb városból.
BOURNE & COMP.
Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 17.

10 holdas uriszőlő

Aradhegyalja legértékesebb helyén,
villanyos megállóval, mintaszerűen
kezelt, hiánytalan, 5 szobás lakás-
sal, pincével, 650 hl. hordóval és
egyéb felszereléssel E L A D Ó.

Megbízott: Györffy „Mures“
irodája Arad, Str. Unirei (Fábián
Gábor-ucca) 15191

Erapadás határu arcszépítő

és finomító a Földes Margit és
Madelaine orvosa. Előbbi nap-
pail, utóbbi éjjeli használatra.
Előntetnek pár nap alatt szep-
lőt máj feltörek borsáztatásokat
részlet fizetést. Csargit szep-
pan pempés illatu, kiltűndőn
habró lugmentés, artalmatán
arcszépítő szappan. Kapható
mindenhol. F ő r a k t á r:

Hehs Vilmos Arad
Strada Branooivloi (Lázár Vilmos uoca.)

FIGYELEM!

STEIN ISTVAN

uri szabósága most

Arad, Str. Ioan Calvin 7-9.

I. emelet, ez előtt Stein és Fosztó
Teleky-ucca. 10267

JOS. TOCH

TELEFON: 63372.

WIEN I.

JUDENPLATZ 5.

ALAKTATOTT:
1871. ÉVBEN. ▼▼

Blane
Szőrmék
Pelze

Modellek.
Atalakítások.

Az uri közönség
kedvence pezsgői:

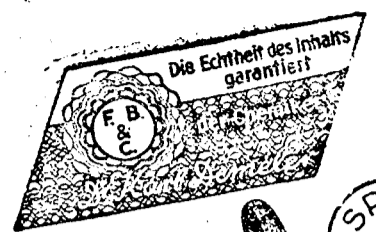
PALUGYAY

Grand Vin Demi Sec.
Extra Dry-Gout American.
Cremant Imperial.

Illits BRISTOL-szálló

BUDAPEST. 216

Dunaparton, minden elképzelhető kényelem-
mel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étte-
rem. Kitűnő konyha. Kávész. Mérsékelt árak.

E peccséljeggvel

kell a valódi „Bayer“ fele
aspirin-tabletta minden
doboának ellátva lenni.
Utastison vissza minden
csomagolást, melyen ez
ismeretjel ménc.

Aspirin tablettá

felalmlhatatlan
fej- és fogfájásnál
neuralgiánál - reumánál
náthelöz és influenzánál
meghűlésknél.

Bérbevennék

terményüzletet, vagy megvá-
sárolnék üzletes házat, esetleg
fatelepe céljára alkalmasingatant.

Bővebbet Györffy „Mures“
irodájában Arad, Str. Unirei
(Fábián Gábor-ucca.) 15191

RIDIKÜLÖK

Iratiáskák, tárczák,
kézzitéseit, átalaki-
tásait és javításait a
legjufnyozabb árban vállalja.

„NECESSAIRE“
ARAD, STR. BUCUR. (EÖTVÖS-UTCA) 9.

Tojásraktár

Arad, Str. Muresului
(Maros-ucca) 4-6. sz.
hol tojás kapható naponta és
Piata Catedraloi (Tököly-
tér) 11. sz. alatti üzletben.

Asztalos üzemhez, tömegmunka
bevezetéshez 5223

társulnók
összes famegmunkáló gépeimmel,
esetleg műhelyt és raktárt is
adnék. Ajánlatokat „Butor-
termelés“ jeligen továbbít
az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

VILAGOSI

2 1/2 kat. hold szőlő az idei ter-
mással, 3 szobás felszerelt nyara-
lóval és nagy felszerelt pincével,
azonnal eladó. Ertekezhetni a tu-
lajdonosnál Aradon, Str. Moicioni
4. sz. a naponkint délután 1-2
óra között. 5215

HIRDETÉSE

EREDMÉNYES

LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki.
Kérjen ajánlatot és díjtalan propa-
gandatervezetet:

LLOYD EXPRESS

hírdetési irodától.

Cluj, Str. Memorandului 24.
Hírdetések, noticok, közlemények a
világ bármely lapjában.

Eredeti tarifák szerint.

A hölgy község szíves tudomására hozom, hogy többoldali kívánságuk engedve, ismét raktárou tartok legdivatosabb női felhő costum és téli kabát szöveteket, s így azon kelemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak a megrendelő által hozott anyagból, hanem saját jó minőségű szövetemből is készítek merék utáni megrendelésre felelősség mellett igen szolid áron ruhákat, costumöket, és téli kabátokat.

Utlevélvizumozás
M E S B I S S O N.

Oleó! Gyors! Pontos! Naponta futárralítás!
Künstler-vizum iroda,
(Dacia szállóval szemben) Arad, Bul. Reg. Maria 22. Telefon szám: 689.

Varga női szabó Arad,
Strada Eminescu (Deák F.-u.) 10. sz.

Hölgyeim! A legjobb
szőnyeg és gyógyhas-
kötőket készítem.
HORVÁTHNÉ
Arad, Piata Catedrala 6. sz.

Azonnal elfoglalható kétszobás
külvárosi
magánház,

840 □-öles fagyümlösös, csemege szőlő és nagy rózsaparkkal 240.000 lejért és egy 322 □-öles herés saroktelek 32000 lejért eladó. Értekezhetni Arad, Str. Mátyáséti 42., ajtó 6.

Pénzhölcsönöket
banktól, legelőnyösebb feltételekkel folyósítanak:
H A A S Z Irodája Arad,
Str. Eminescu (v. Deák Ferenc-utca) 12.

Eladó Világosan
szemben a városházával
magánház,

áll nyolc szoba, fürdőszoba, istálló, konyha, Alakamra és hozzá tartozó mélyszarvú tiszlással, 1 katasztrális hold kerttel, 6 kis hobi hegyi mólóval
Cím: Szimarton Mitru, Şiria 150 sz

Jól bevezetett külföldi
gyógyszer-
különlégességek
gyártási joga
bérbeadó.
Gyógyszertártulajdonosok előnyben részesülnek. Alánlatok Budapest fellegere Blockner J. hirdető irodájába Budapest. IV. Sammelweis-u. 4. kerületnek

Eladó földbirtokok és házak
Arad mellett, 70 kis hold prima föld, épületekkel, állomás mellett, holdankint negyvenkétezer lei; — 36 kis hold, épületekkel, holdankint negyvenöt ezer lei; — 140 kis hold, épületekkel, teljes felszereléssel, holdankint huszonháromezer lei; — Temes megyében több nagyobb és kisebb földbirtokok felszereléssel; — Aradon bér- és magánházak, nagyobb telkek, parcellázásra alkalmasak. Értekezhetni Aradon, Str. Ghiba Birta (Varjassal József utca) 36. 5208

Ujságmakulatura
5 kgr.-os csomagokban
kapható a kiadóhivatalban

Arad, Str. General Coanda (volt Boroniu-utca 89. számú) újonnan épült ház, fűszerüzlettel és korlátlan kálméréssel, kölcsönrel terhelve, minden előleg nélkül áron eladó. Értekezni lehet kizárólagos megbízottal: 26584
Haász Irodában Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 12. szám.

Pénzét dynamokat, electro motorokat Jótállás mellett javítt, ujra tekerőseel nem dobja ki, mert **Kádár János** Arad, Str. Simion Balint (Dessoffy-utca) 6. szám.

Kisebb nagyobb házhelyek a Str. Fabrica 27., 29. sz. (régiszám 7.) alatt eladók. Bővebbet: **Kalász János** börtüzetében, Arad, Piata Avram Iancu No. 3. 3590

Uj OSRAM lámpák
Uj világítódrót
Javított fényhatás
Tetszetős cséppalak

Telefon 728: **S. HARTMANN SI FIUL** Telefon 728.
TERMEK ÉS NYERSANYAG KERESK.
ARAD,
Bul. Reg. Ferdinand 61.
Gépkocsi, fém- és nyersanyag kereskedés.

Nincs már többé nehézség! El lett hárítva az államvasutaknak a hivatalos lap augusztus 31-iki számában közzétett 774. számú rendelete által, amely máttól kezdve az ország minden vasúti állomásán megtehető. Innétől, ha jöjjenek Bukarestbe a román stílu termékeknek a Paroul Carolban megnyílt kiállítására 75 százalékos engedmény a vasutakon. Semmiféle igazolvány sem szükséges. A kiindulási állomáson egy féljegy váltandó, amely a kiállításra eszközölt láttomoztatás alapján a visszatarazásra is szolgál. A kiállítás csak szeptember 10-ig tart. 6188

Berliner Hausverwaltung
übernimmt, nach langjähriger Erfahrung in Miet-, Hypothek- und Haussteuerangelegenheiten,
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Stolplatz 7407
Nähere Auskunft in der Administration des „Aradi Közlöny“

Berlini házak kezelőjét
elvállalja házber-, ingatlan-, jelzálog-, kölcsön- és házasdolgokban sok évi tapasztalat alapján
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Stolplatz 7407
Közlebbi felvilágosítással az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala szolgál

ZONGORÁKAT
keresek megvételre helyben és vidéken. **WELLS,** zongorakészítő Arad, Str. Pompiliu 21. (Kossuth-u.)

BANGÓ
JOGI SZEMINARIUM
Budapest, IX. Ráday-utca 14.
Sikeresen készít elő vidékieket is!

Gyermekkecsék
legfinomabb kivitelben legolcsóbban kaphatók. Mindennek a gyermekkecsék javítások. 8326
Gyermekkecsék üzem
Arad, Str. Simion Balint 19. (Dessoffy-utca). Str. Mátyáséti (Kossuth-utca sarok).

FOLYÓ NŐ 8-án DÉLELŐTT
egy közeli vidéki városban, hagyaték örökösökkel szembeni jogok megvédésére és modern kőbő, ebéd, italok, szalon és dírtársaság, lutor, valódi porzsa és szarvas-szőnyegok, luszterek, ókszerek, műtárgyak, egy szilvákú funda, perzsa kabát és egyéb szőrmék.
Ertekezhetni lehet:
Sofus patola, I. kapu, II. emelet, ajtó 21. 6187

Oleó ház eladás Pancotán.
Újonnan épített modern magánház szőlőkerttel, C.F.H. és villamos áramlás mellett, üzleti célokra rendkívül alkalmas, szeptember 15-én délután 5 órakor kezdő feltételek mellett önszentes árverésen eladatik. A feltételek dr. Heati ügyvédnél, valamint Nézin Károlynál Pancotán megtudhatók. 16104

Klein és Weinberger
textilnagykereskedők
ARAD,
Strada Colonel Pirici (Vörösmarthu-u.) 2.
Telefonszám: 6-19.
4780

Fiúk és leányok részére: Diák- és intézeti sapkák
bármely kivitelben, legjobban, leggyorsabban és legjutányosabban szerezhetők be ARAD legrégebb és legmegbízhatóbb sapkakészítő vállalatnál: **...**

Schäffer Henrik cégnél
Arad, Bulevardul Regina Maria No. 25.

**Őszi felöltő és ruha-
ujdonságok megérkeztek**

Iuliu PLESZ Gyula
központi ruha és felöltőruházában Arad. A színház hátsó bejáratával szemben

**Legolcsóbb
bevásárlási forrás!**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat csak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre ára hétfőnap 3 lej — bány, vasárnap 4 lej. — Vasárnapon betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vasárnapon betűvel kívánt csavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig veszzük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A hirdetésnél fennmarad magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyettesítse.
* * * * * Hirdetéseket telefon úton is feladhatók; telefon szám: 161. * * * * *

Levelezés.

FÜGGETLEN, szép otthonnal rendelkező urkó, komoly intelligens úriember ismeretséget keresi. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadójába „Középkor” jellegre kér 5201

Alkalmazás.

INTELLIGENS, jó családból való, képzett kisasszonyt keresek gimnazista leánykámhoz. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

MOSÓNÓ felvétetik. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. e. jobbra. 1000

JÓHAZBÓL VALÓ FIU VAGY LEANY tanulóknak fizetéssel felvétetik. Z. Joannits Teréz szücs Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 13 sz. 5084

SUCHE deutsches Fräulein zu Kindera. Adresse Szántó & Komlós férfi ruházlet Arad. 5109

TANULÓ és tanulóleányok fizetéssel felvétetnek Butskó Béla pszemánys és gombkötő műhelyében: Sága, Str. Apródul Purice 24. sz. (Szilágyi Dezső-ucca). 5143

ELSŐRENDEŐ ASZTALOSSEGÉDEK és tanonok felvétetnek Ceiler és Szathmáry asztalosáru gyarában Aradon. 5149

ALMOLNART és molnársegédet keresünk azonnali belépésre. Fizetés megállapodás szerint. Személyes jelentkezők előnyben. Cím Nadabi malom Arad megye. 5176

MECHANIKUS TANONCOK jó fizetéssel és egy kifutó felvétetik. Szegfű Arad, Str. Brătianu 11., főpostával szemben. 5190

NAGY gyakorlattal bíró, perfect román-magyar pénztárnokot állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5189

DEUTSCHES Fräulein zu einen 4 und elnen 2 jährigen Bubon. eventuell tag-süber gesucht. Szegfű Schreibmaschinen-geschäft Arad, Str. Brătianu 11. 5194

FEHÉRNEMŰ és felsőruha varró nő házakhoz ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5203

VASASZTERGÁLYOS, géplakatos tanulókat felvez Juhász Arad, Str. Abatorului (Vágóhid-u.) 1. 5207

MINDENES felvétetik. Arad, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 4., II., 6. 5205

GYAKORNOKOT erdő kitermeléshez keresünk. Irásbeli ajánlatok Mairovitz M. és Fiai Faipari R-T. Arad, Bul. Regina Maria 9. címzendők. 5209

GYAKORNOKOT 4-6 középiskolával, aki a posztószakmát tanulni akarja, fizetéssel felvez Radó & Comp. Arad. 5210

KIFUTÓLEANYT 13-14 éveset azonnalra felvez Lóbi hírlapiroda Arad. 5218

MINDENES főzönő kéttágu családdal felvétetik. Arad, Bohus-palota 3. kapu, III., 14. 5217

VASKERESKEDŐ SEGED fiatal, román-magyar nyelvismerettel, lehetőleg műelölbbi belépésre kerestetik. Lusztig Ernő vaskereskedő Pecica (Magyarpécaka) Jud. Arad. 10267

FÓMOLNAR, ki vám- és kereskedelmi öröklésben teljesen szakképzett jó fizetéssel felvétetik. Ajánlatokat „Gózmalom” jellegre Rudolf Mosse Arad kérünk. 10267

MINDENES főzönő azonnali belépésre kerestetik. Cím Neuvelt Arad, Piata Sft. Sava (Kelemen-tér) 8. 10268

ARAD környéki gazdaság keres szorgalmas, fiatal, nőtlen IRNOKOT és lehetőleg földművesiskolát végzett GAZDAT. Irásbeli ajánlatok mindkét állásra Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Arad címre küldendők. 10268

TISZTVISELŐ román-magyar-német nyelvtudással, azonnali belépésre állást keres. Cím Rudolf Mosse Arad. 10268

NŐI SZABÓ, aki a varrás, szabás, próbálásban teljesen járatos, elsőrendű szalonban állást kaphat. Cimeket „Biztos” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 5228

FÜSZER- és csemege-kereskedő segéd ajánlkozik más szakmába végű üzletbe, csomagolóknak is elmenne. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5234

ÜGYES, megbízható szobaleányt keresek azonnalra. Wiesel Arad, Str. Seminarului 6. (Sina-u.) 5238

ÉRETTSÉGIZETT perfect gép- és gyorsíró, októberre nagyobb vállalatnál állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5239

PERFECT szobaleány és mindenféle főzönő, azonnalra felvétetik. Arad, Bulev. Dragalina 14., emeleten. 5241

Lakás.

EGY különbejárati butorozott szoba azonnali kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5181

BUTOROZOTT kétszobás lakást sürgősen keres konyha használatával idősebb házaspár. Leveleket „Magas bér” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5188

EGYSZOBÁS, konyhás lakást keres lépés nélkül magános urud. Ajánlatot „Lakás” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 5212

EGYSZOBÁS lakást keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5219

LAKASOK kétfő és három szobások lépés nélkül, valamint a város háza közelében egy 72 m² méterterületű irodának, műhelynek vagy raktárnak alkalmas földszintes helyiséget, kiadók Boross ügynökségénél Arad, Str. Consistorului (völt Batthyány-ucca) 9. szám. 5230

KBRESSEK különbejárati csinos butorozott szobát. Ertesítést „Ügyvéd” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 5185

Vétel és eladás.

KARIKAHAJÓS varrógép olcsón eladó. Tóth szalon Arad, Uj Neuman-ház. 5197

SZIL BIZAM női kabát, nutria bélésű férfi kabát, felöltők, gyermek kocsis, komplett háló, ebédlő, uriszoba, szalonberendezések, antik szalon, antik órák, hintaszék, perzsaszőnyegek, különböző butor-darabok, vitrin, vitrin tárgyak, dísztárgyak, damaszt abroszok, utazó bőrönd, tükrök, festmények, store, scheslon terítő, antik sehal, íróasztalok, rakett, új férfi és női cipők stb., igen jutányosan eladó. Arad, Str. Consistorului 12. szám (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

„PING-PONG” verők nagyban és kicsinyben Bauer Gyulánál Arad, Minorita-palota, kaphatók. 10263

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izso könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

EGY férfi és egy női imaszék a zsidó templomban örök áron eladó. Értekezni lehet Solymos Ferenczel Arad. 5195

FARKASKUTYA (kölök) megvételre kerestetik. Arad, Bul. Regina Maria 10., I. em. 5204

ÉLENFORGÓ 26 colos daráló malom és 6-os benzínmotor, fekvő rendszerű kocsis szerkezettel, favágásra is alkalmas, üzemben megtekinthető, azonnal eladó. Tulcsán Jánosnál, Siciáun (Siklón). 5202

DARALÓ, esetleg benzínmotorral eladó. Juhász Arad, Str. Abatorului (Vágóhid-ucca) 1. 5208

TEXTILALLVÁNY és asztal eladó. Arad Str. Crisan (Karolina-u.) 8. 10268

PRIMA, használt boros hordók olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5225

EBÉDLŐ jutányos áron eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5240

GYÖNYÖRŰ nagy asperatus és egy figus eladó. Arad, Str. Sorban Voda 7. szám. 5231

ELŐNYÖSEN értékesítheti eladni szándékol butorait, szőnyeget, háztartási cikkeket, antik tárgyait stb., ha eljuttatja sürgősen Arad, Str. Consistorului 12. (völt Batthyány-ucca, I. em., jobb. old.) alá. 1000

PALLAS LEXIKON 18 kötet 4000 lej, Papini: Krisztus Története 360 lej. Kalapcsomagoló, üveggöngyölő papír egy rizsma 240 lej. Knieszer papirkereskedőnél Arad, Bulv. Regele Ferdinand 21. 1114

EZÜSTÖT, ékszort, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb áron vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

EGY betegelő kocsis jutányos áron eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5141

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Ingatlan.

HAZ fűszerüzlettel, körccmával és lakással a külvárosban, haláleset miatt sürgősen eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5214

AZ ALLOMAS közelében egy ház nagyobb kerttel. eladó. Bővebbet Arad, Str. Panos Curcanul No. 18. (völt Lövész-ucca). 5232

HAZTELKEK részletfizetésre Ujmikolán eladók. Érdeklődni Munteannal katonatemetővel szemben. 4133

SAROKHÁZ üzlethelyiségnek is alkalmas, három szoba, konyha, azonnal elfoglalható lakással, a belvárosban, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5147

TIMÁROK FIGYFLMÉBEI Berendezett ház telepengedélyvel, műhelyvel, kétszobás lakással, eladó. Dr. Nagy Sándor Arad. 5184

Üzlet.

SZÉP, világos üzlethelyiség raklással, azonnali kiadó. Ortutay-palota Arad. 5192

MONDORLAK, Fő-ut, a villanyos megálló közelében, egy ház, 25 év óta fennálló vegyeskereskedés, trafik és korlátlan italmérsell együtt, eladó. Bővebbet: Kompász Mondorlak. 5182

FÜSZER-CSEMEGE, szatócsüzetlet venniék. Cimeket „Promt” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5198

Oktatás.

ROMAN ÓRAKAT VENNÉK a nyelvet tökéletesen bíró intelligens úriembertől, aki egyszerűs mint a tűzérési anyagból jövőre előkészítene. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

ZENEAKADEMIAI hallgató zongoraórát ad kezdőknek, haladóknak. Mersó-kelt tanárj. Arad, Str. Barjau (Rákóczi-u.) 29. sz. 5028

TANAR privátórákat ad, román és minden vizsgára előkészít. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5123

NÉMET és francia órát adok kezdőknek és haladóknak jutányos díjazással. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5167

ZONGORAORÁKAT akadémiai módszer szerint, román órákat kezdőknek és haladóknak adok, csoporttanításban is. Arad, Str. Miron Costin 4. (Leiningen-u.) 5191

ZONGORAORÁK kezdők részére akadémiai módszer szerint szerény díjazásért nyerhetők. Cím: „Fortuna”-irodában Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 21. 1031

Ellátás.

URICALÁDNÁL koszt kapható, kihordásra is. Arad, Str. Nicu Filipescu 35. 5180

TANARNAL iskolás fiúk vagy leányok teljes ellátást nyerhetnek. Zongora használat. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5236

Különféle.

SANIUTA rendőrkormány elvesztetté gummiköpenyének kapisonját. A megtalálót kéri, hogy adja át a legközelebbi posztoló rendőrnek. 500

A n. é. hölgyközönség

szíves tudomására adom, hogy Párisból hazaérkezve a legújabb modelleimmel ismét megkezdtem működésemet.

Maltry női szabó Arad, Strada Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.) 4 sz.

UTLEVEL VIZUMOZAST és MEGBIZASOKAT naponkénti tutarinditással legolcsóbban, legmeghízhatóbban

és leggyorsabban közismert pontossággal

„SÁNDOR HIRLAPIRODA” ARAD,

(Vármegyházszal szemben) Intézet. ol.

Külföldi menetrendek díjmentes használata Gyűjtőhelyünk nincs!

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadó tulajdonos: Aradi nyomdavállalat.